

**«ҚазТрансОйл» АҚ Акционерлерінің
жылдық жалпы жиналысының
№1/2017 хаттамасынан үзінді**

Толық атауы	«ҚазТрансОйл» акционерлік қоғамы
Атқарушы органның орналасқан жері	010000, Қазақстан Республикасы, Астана қ., «Есіл» ауданы, Қабанбай батыр даңғылы, 19-үй, «Б» бөлігі
Акционерлердің жалпы жиналысы өткізілген орын	Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қ., «Есіл» ауданы, Қабанбай батыр даңғылы, 19-үй, «Б» бөлігі, 3-қабат, мәжіліс залы
Өткізілген күні	2017 жылғы 25 мамыр
Акционерлерді тіркеуді бастау	10 сағат 00 минут
Акционерлерді тіркеуді аяқтау	13 сағат 00 минут
Акционерлер жалпы жиналысының басталуы	15 сағат 00 минут
Акционерлер жалпы жиналысының аяқталуы	15 сағат 55 минут

«ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан әрі – Қоғам) Акционерлерінің жылдық жалпы жиналысына ұсынылған дауыс беруші акцияларының саны – 346 356 795 (үш жүз қырық алты миллион үш жүз елу аты мың жеті жүз тоқсан бес) дана, бұл Қоғамның дауыс беруші акциялары жалпы санының 90,22%-ын құрайды.

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысын (бұдан әрі – Жиналыс) өткізуге және күн тәртібі мәселелері бойынша дауыс беруге көпшілік құрам бар.

Жиналыс төрағасы – Шманов Нұртас Нұрибекұлы

Жиналыс хатшысы – Шманов Айрат Махамбетұлы

1. «ҚазТрансОйл» АҚ-тың 2016 жылға жылдық қаржылық есептілігін және шоғырландырылған жылдық қаржылық есептілігін бекіту туралы

Дауыс беру тәртібі «бір акционер – бір дауыс»

Дауыс беру нәтижесі:

«Жақтау» – 346 356 795 дауыс

«Қарсы» – дауыс жоқ

«Қалыс қалу» – дауыс жоқ

Қабылданған **ШЕШІМ:**

Бекітілсін:

Қоғамның 2016 жылға жылдық қаржылық есептілігі мынадай негізгі көрсеткіштермен:

мың теңге

Көрсеткіштер атауы	2016 жыл	2015 жыл
Түсім	191 869 628	193 617 592
Сатылған тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны	(118 701 922)	(109 130 474)
Жалпы пайда	73 167 706	84 487 118
Әкімшілік шығыстар	(11 075 450)	(10 031 684)
Өзге кірістер	2 883 115	1 242 068
Өзге шығыстар	(9 322 063)	(2 595 671)
Операциялық пайда жиыны	55 653 308	73 101 831
Өзге де операциялық емес шығыстар/кірістер	(1 438 984)	24 930 255
Қаржыландыру бойынша түскен кірістер	7 603 565	5 716 616
Қаржыландыру бойынша түскен шығыстар	(2 448 901)	(2 171 000)
Салық салғанға дейінгі пайда	59 368 988	101 577 702
Табыс салығы бойынша шығыстар	(12 525 227)	(21 934 973)
Бір жылғы пайда	46 843 761	79 642 729
<i>Акцияға арналған пайда (теңгемен)</i>	<i>122</i>	<i>207</i>
Активтердің жиыны	691 872 944	570 861 412
Міндеттемелердің жиыны	141 300 479	127 490 985
Барлық капитал	550 572 465	443 370 427
<i>Бір акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)</i>	<i>1 428</i>	<i>1 149</i>

Қоғамның 2016 жылға шоғырландырылған жылдық қаржылық есептілігі мынадай негізгі көрсеткіштермен:

мың теңге

Көрсеткіш атауы	2016 жыл	2015 жыл
Түсім	207 107 815	213 161 762
Сатылған тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны	(129 861 783)	(124 063 989)
Жалпы пайда	77 246 032	89 097 773
Әкімшілік шығыстар	(15 653 399)	(12 092 220)
Өзге кірістер	3 939 775	1 659 141
Өзге шығыстар	(15 080 724)	(3 064 851)
Операциялық пайда жиыны	50 451 684	75 599 843
Өзге де операциялық емес шығыстар/кірістер	(1 611 563)	25 544 225
Қаржыландыру бойынша түскен кірістер	6 190 905	3 026 897
Қаржыландыру бойынша түскен шығыстар	(2 459 837)	(2 177 430)

Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің пайдасындағы (залалындағы) ұйымның үлесі	2 336 465	(34 674 141)
Салық салғанға дейінгі пайда	54 907 654	67 319 394
Табыс салығы бойынша шығыстар	(10 379 736)	(22 606 458)
Бір жылғы пайда	44 527 918	44 712 936
<i>Акцияға арналған пайда (теңгемен)</i>	<i>116</i>	<i>116</i>
Активтердің жиыны	744 975 997	619 262 524
Міндеттемелердің жиыны	157 000 715	146 331 014
Барлық капитал	587 975 282	472 931 510
<i>Бір акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)</i>	<i>1 512</i>	<i>1 210</i>

Жиналыс хатшысы

Шманов

А. Шманов

«ҚазТрансОйл» АҚ Акционерлері жалпы жиналысының шешімімен

БЕКІТІЛДІ

(2017 жылғы «25» сәуір отырыстың № 1/2017 хаттамасы)

«ҚазТрансОйл» АҚ

Шоғырландырылмаған жылдық қаржылық есептілік
(Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің
2015 жылғы 27 ақпандағы № 143 бұйрығына сәйкес)

*2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен*

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚазТрансОйл» АҚ-ның акционерлеріне

Біз 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін «ҚазТрансОйл» АҚ-ның (бұдан әрі мәтін бойынша «Ұйым») қоса беріліп отырған қаржылық есептіліктің шоғырландырылмаған нысандарына аудит жүргіздік, әрі оған 1, 2, 3, 4 нысандар мен түсіндірме жазбасы (бұдан әрі мәтін бойынша «шоғырландырылмаған есептілік нысандары») кіреді. «ҚазТрансОйл» АҚ басшылығы қаржылық есептіліктің бұл шоғырландырылмаған нысандарын Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 27 ақпандағы № 143 бұйрығының талаптарына сәйкес әзірледі.

Шоғырландырылмаған есептілік нысандарына қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Ұйым басшылығы бұл шоғырландырылмаған есептілік нысандарының Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 27 ақпандағы №143 бұйрығының талаптарына сәйкес әзірленуі үшін, сондай-ақ басшылықтың пікірінше шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылмаған есептілік нысандарын дайындауды қамтамасыз ету үшін қажетті ішкі бақылау процедуралары үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудит негізінде осы шоғырландырылған есептілік нысандары туралы пікірімізді білдіру болып табылады. Біз аудитті Қазақстан Республикасында жарияланған Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті шоғырландырылмаған есептілік нысандарында маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит шоғырландырылмаған есептілік нысандарында берілген сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдер алуға бағытталған процедуралардың орындалуын қамтиды. Процедуралар таңдау шынайы емес әрекеттердің немесе қате салдарынан шоғырландырылған есептілік нысандарының маңызды бұрмалану тәуекелін бағалау қосылатын аудитор тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор шоғырландырылмаған есептілік нысандарын дайындауға қатысты ішкі бақылау аспектілерін компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажет аудит процедураларын анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ Аудит таңдалған есеп саясатының орындылығы мен басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін бағалауды және жалпы шоғырландырылмаған есептілік нысандарының берілуін бағалауды қамтиды.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп санаймыз.

Пікір

Біздің ойымызша, 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін «ҚазТрансОйл» АҚ-ның шоғырландырылмаған есептілік нысандары барлық елеулі аспектілерде Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 27 ақпандағы №143 бұйрығының талаптарына сәйкес әзірленді.

Әзірлеу қағидаттары және пайдалануын шектеу

Біздің пікірімізді өзгертпестен, біз қоса беріліп отырған шоғырландырылмаған есептілік нысандарын Ұйым Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 27 ақпандағы № 143 бұйрығының талаптарын орындау мақсатында әзірленгенін ерекше атап отырмыз. Тиісінше, бұл шоғырландырылмаған есептілік нысандары өзге мақсаттар үшін жарамсыз болуы мүмкін.

Басқа мәліметтер

Ұйым сол бойынша Ұйым акционерлері үшін біз 2017 жылғы 27 ақпандағы тәуелсіз аудитордың жеке аудиторлық есебін шығарған Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жекелеген қаржылық есептіліктің жеке жинағын шығарды.

Ernst & Young LLP

Гульмира Турмағамбетова
Аудитор / «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Аудитордың 1998 жылғы 21 ақпандағы
№ 0000374 біліктілік куәлігі

050060, Қазақстан, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7

2017 жылғы 27 ақпан

Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия: сериясы МФЮ-2, № 00000003,
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігімен
2005 жылғы 15 шілдеде берілген

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Шоғырландырылмаған жылдық қаржылық есептілік

Бухгалтерлік баланс.....	1-2
Пайдалар мен залалдар туралы есеп	3-4
Ақшалай қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс)	5-7
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	8-12
Түсіндірме жазба.....	13-57

Қазақстан Республикасы
Қаржы министрінің
2015 жылғы 27 ақпандағы
№ 143 бұйрығына 2-қосымша

Нысан

Ұйымның атауы: «ҚазТрансОйл» АҚ

Қайта ұйымдастыру туралы мәлімет: жоқ

Ұйым қызметінің түрі: Магистралдық құбырлармен мұнай тасымалдау және су беру

Ұйымдастыру-құқықтық нысан: Акционерлік қоғам

Есептілік нысаны: шоғырландырылған/шоғырландырылмаған

Меншік нысаны: жеке меншік

Қызметкерлердің орташа жылдық саны: 7.872 адам

Кәсіпкерлік субъектісі: ірі

Ұйымның заңды мекенжайы: Астана қ., Қабанбай батыр даңғылы, 19

Бухгалтерлік баланс

31 желтоқсан 2016 жылғы жағдай бойынша

мың теңге

Активтер	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
I. Ағымдағы активтер			
Ақша қаражаты және оның баламалары	010	64.802.346	44.010.416
Сату үшін қолдағы бар қаржы активтері	011	–	–
Туынды қаржы құралдары	012	–	–
Пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	013	–	–
Өтегенге дейін ұсталатын қаржы активтері	014	–	–
Өзге де қысқа мерзімді қаржы активтері	015	15.675.618	31.181.916
Қысқа мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек	016	5.194.119	2.677.840
Ағымдағы табыс салығы	017	4.486.107	–
Қорлар	018	2.592.270	2.549.716
Өзге де қысқа мерзімді активтер	019	6.992.277	11.438.250
Қысқа мерзімді активтердің жиыны (010 жолдан 019 жолды қоса алғанда сомасы)	100	99.742.737	91.858.138
Сатуға арналған активтер (немесе істен шыққан топтар)	101	–	–
II. Ұзақ мерзімді активтер			
Сату үшін қолдағы бар қаржы активтері	110	–	–
Туынды қаржы құралдары	111	–	–
Пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қаржы активтері	112	–	–
Өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	113	–	–
Өзге де ұзақ мерзімді қаржы активтері	114	4.182.770	4.487.436
Ұзақ мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек	115	–	–
Үлестік қатысу әдісімен есепке алынатын инвестициялар	116	–	–
Инвестициялық мүлік	117	–	–
Негізгі қаражат	118	550.080.089	430.345.045
Биологиялық активтер	119	–	–
Барлау және бағалау активтері	120	–	–
Материалдық емес активтер	121	1.181.457	1.478.896
Кейінге қалдырылған салықтық активтер	122	–	–
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	123	36.685.891	42.691.897
Ұзақ мерзімді активтердің жиыны (110 жолдан 123 жолды қоса алғанда сомасы)	200	592.130.207	479.003.274
Баланс (100 жол + 101 жол + 200 жол)		691.872.944	570.861.412

Бухгалтерлік баланс (жалғасы)
31 желтоқсан 2016 жылғы жағдай бойынша

мың теңге

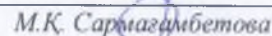
Міндеттеме және капитал	Жол коды	Есепті кезеңнің аяғында	Есепті кезеңнің басында
III. Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	210	–	–
Туынды қаржы құралдары	211	–	–
Өзге де қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	212	–	–
Қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек	213	14.836.869	16.495.346
Қысқа мерзімді резервтер	214	584.543	476.149
Табыс салығы бойынша ағымдағы салық міндеттемелері	215	–	698.462
Қызметкерлерге сыйақылар	216	9.256.978	5.979.200
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелер	217	28.572.858	29.226.479
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны (210 жолдан 217 жолды қоса алғанда сомасы)	300	53.251.248	52.875.636
Сатуға арналған істен шыққан топтардың міндеттемелері	301	–	–
IV. Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	310	–	–
Туынды қаржы құралдары	311	–	–
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	312	–	–
Ұзақ мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек	313	–	–
Ұзақ мерзімді резервтер	314	27.016.685	37.098.387
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер	315	61.032.546	37.516.962
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	316	–	–
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны (310 жолдан 316 жолды қоса алғанда сомасы)	400	88.049.231	74.615.349
V. Капитал			
Жарғылық (акционерлік) капитал	410	61.937.567	61.937.567
Эмиссиялық кіріс	411	–	–
Сатып алынған меншікті үлес құралдары	412	(9.549)	–
Резервтер	413	191.735.119	95.033.778
Бөлінбеген пайда (өтелмеген залал)	414	296.909.328	286.399.082
Бас ұйымның меншік иелеріне тиесілі капиталдың жиыны (410 жолдан 414 жолды қоса алғанда сомасы)	420	550.572.465	443.370.427
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі	421	–	–
Барлығы капитал (420 жол +/- 421 жол)	500	550.572.465	443.370.427
Баланс (300 жол + 301 жол + 400 жол + 500 жол)		691.872.944	570.861.412

Бас директор

Д.Ф. Досанов

Бас бухгалтер

М.К. Сармағамбетова

Қазақстан Республикасы
Қаржы министрінің
2015 жылғы 27 ақпандағы
№ 143 бұйрығына 3-қосымша

Нысан

Ұйымның атауы: «ҚазТрансОйл» АҚ

Пайда мен залалдар туралы есеп
2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл бойынша

мың теңге

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезеңге	Алдағы кезеңге
Түсім	010	191.869.628	193.617.592
Сатылған тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны	011	118.701.922	109.130.474
Жалпы пайда (010 жол – 011 жол)	012	73.167.706	84.487.118
Сату бойынша шығыстар	013	–	–
Әкімшілік шығыстар	014	11.075.450	10.031.684
Өзге шығыстар	015	9.322.063	2.595.671
Өзге кірістер	016	2.883.115	1.242.068
Операциялық пайда жиыны (залал) (+/- 012 жолдан 016 жолды қоса алғанда)	020	55.653.308	73.101.831
Қаржыландыру бойынша түскен кірістер	021	7.603.565	5.716.616
Қаржыландыру бойынша шығыстар	022	2.448.901	2.171.000
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің пайдасындағы (залалындағы) ұйымның үлесі	023	–	–
Өзге де операциялық емес кірістер	024	–	24.930.255
Өзге де операциялық емес шығыстар	025	1.438.984	–
Салық салғанға дейінгі пайда (залал) (+/- 020 жолдан 025 жолды қоса алғанда)	100	59.368.988	101.577.702
Табыс салығы бойынша шығыстар	101	12.525.227	21.934.973
Салық салғаннан кейін жалғасатын қызметтен түсетін пайда (залал) (100 жол – 101 жол)	200	46.843.761	79.642.729
Салық салғаннан кейін тоқтатылған қызметтен түсетін пайда (залал)	201	–	–
Мыналарға қатысты бір жылғы пайда (200 жол + 201 жол)	300	46.843.761	79.642.729
Негізгі ұйымның меншік иелері		46.843.761	79.642.729
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі		–	–
Өзге де жиынтық пайда (410 жолдан 420 жолды қоса алғанда сомасы)	400	111.524.361	(1.791.999)
оның ішінде:			
Негізгі қаражатты қайта бағалау	410	135.507.561	263.908
Сату үшін қолдағы бар қаржы активтерін қайта бағалау	411	–	–
Үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің өзге де жиынтық пайдасындағы (залалындағы) үлесі	412	–	–
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	413	3.897.890	(2.503.907)
Еншілес ұйымдардың мерзімі кейінге қалдырылған салығына табыс салығы мелшерлемесін өзгерту тиімділігі	414	–	–
Ақша ағындарын хеджирлеу	415	–	–

Пайда мен залалдар туралы есеп (жалғасы)
 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл бойынша

мың теңге

Көрсеткіштер атауы	Жол коды	Есепті кезеңге	Алдағы кезеңге
Шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырма	416	—	—
Шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	417	—	—
Өзге де жиынтық пайданың өзге де құрауыштары	418	—	—
Пайда (залал) құрамында кері сыныптау кезіндегі түзету	419	—	—
Өзге де жиынтық пайда құрауыштарының салықтық тиімділігі	420	(27.881.090)	448.000
Жалпы жиынтық пайда (300 жол + 400 жол)	500	158.368.122	77.850.730
Мыналарға тиесілі жалпы жиынтық пайда:			
Негізгі ұйымның меншік иелері		158.368.122	77.850.730
Бақыламайтын меншік иелерінің үлесі		—	—
Акцияға арналған пайда:	600	122	207
оның ішінде:			
Акцияға арналған базалық пайда:			
Жалғасатын қызметтен		122	207
Тоқтатылған қызметтен		—	—
Акцияға арналған ажыратылған пайда:			
Жалғасатын қызметтен		—	—
Тоқтатылған қызметтен		—	—

Бас директор

 Д.Ф. Досанов

Бас бухгалтер

 М.К. Сармағамбетова

Қазақстан Республикасы
Қаржы министрінің
2015 жылғы 27 ақпандағы
№ 143 бұйрығына 5-қосымша

Нысан

Ұйымның атауы: «ҚазТрансОйл» АҚ

Ақшалай қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс)
2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдағы кезең үшін
I. Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
Салық салғанға дейінгі пайда (залал)	010	59.368.988	101.577.702
Негізгі құралдар пен материалдық емес активтердің амортизациясы мен құнсыздануы	011	47.063.741	32.616.872
Гудвилдың құнсыздануы	012	—	—
Сауда және өзге дебиторлық берешектің құнсыздануы	013	(92.078)	107.656
Сатуға арналған шығындарды шегере отырып, әділ құнына дейін сатуға арналған активтердің (немесе кететін топтың) құнын есептен шығару	014	—	—
Негізгі қаражатты шегеруден түскен залал (пайда)	015	59.621	1.174.119
Инвестициялық мүліктен түскен залал (пайда)	016	—	—
Қарызды алдын ала етеуден түскен залал (пайда)	017	—	—
Пайда мен залал туралы есеп арқылы түзетумен әділ құны бойынша көрсетілетін өзге қаржы активтерінен түскен залал (пайда)	018	—	—
Қаржыландыру бойынша шығыстар (кірістер)	019	(3.667.504)	(786.496)
Қызметкерлерге сыйақылар	020	—	—
Үлес құралдарымен сыйақылар бойынша шығыстар	021	—	—
Кейінге қалдырылған салықтар бойынша кірістер (шығыстар)	022	—	—
Іске асырылмаған оң (теріс) бағамдық айырма	023	1.438.984	—
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің пайдада ұйымдастыру үлесі	024	—	—
Жалпы жиынтық пайданың (залалдың) өзге ақшалай емес операциялық түзетулері	025	(1.180.458)	324.948
Жалпы жиынтық пайданы (залалды) түзету жиыны, барлығы (+/- 011 жолдан 025 жолды қоса алғанда)	030	43.622.306	33.437.099
Қордағы өзгерістер	031	(322.147)	(503.557)
Резервтің өзгерістері	032	(587.895)	(486.927)
Сауда және өзге де дебиторлық берешектегі өзгерістер	033	(2.089.629)	(4.286.944)
Сауда және өзге де кредиторлық берешектегі өзгерістер	034	106.946	(2.797.519)
Салықтар мен бюджетке теленетін басқа да міндетті төлемдер бойынша берешектегі өзгерістер	035	2.265.988	32.637
Өзге де қысқа мерзімді міндеттемелердегі өзгерістер	036	2.704.004	5.605.249
Операциялық активтер мен міндеттемелердің қозғалысы жиыны, барлығы (+/- 031 жолдан 036 жолға дейін)	040	2.077.267	(2.437.061)
Төленген сыйақылар	041	4.591.930	2.729.303
Төленген табыс салығы	042	(21.381.679)	(16.850.829)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (010 жол +/- 030 жол +/- 040 жол +/- 041 жол +/- 042 жол)	050	88.278.812	118.456.214

Ақшалай қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс) (жалғасы)
 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдағы кезең үшін
II. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсуі, барлығы (061 жолдан 071 жолды қоса алғанда сомасы)	060	53.153.288	74.543.145
оның ішінде:		–	–
Негізгі құралдарды сату	061	10.137	44.138
Материалдық емес активтерді өткізу	062	–	–
Өзге де ұзақ мерзімді активтерді өткізу	063	–	–
Басқа ұйымдардың (еншілестерден басқа) үлес құралдарын және бірлескен кәсіпкерліктегі үлестік қатысуларын өткізу	064	–	–
Басқа ұйымдардың борыштық құралдарын өткізу	065	–	–
Еншілес ұйымдарды бақылау кезінде шеккен зияндарды етеу	066	–	–
Өзге де қаржы активтерін өткізу	067	–	–
Фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	068	–	–
Алынған дивидендтер	069	1.487.160	2.759.945
Алынған сыйақылар	070	–	–
Өзге түсімдер	071	51.655.991	71.739.062
2. Ақша қаражатының кетуі, барлығы (081 жолдан 091 жолды қоса алғанда сомасы)	080	68.880.736	130.198.022
оның ішінде:			
Негізгі қаражатты сатып алу	081	33.773.311	68.635.483
Материалдық емес активтерді сатып алу	082	58.754	135.491
Басқа ұзақ мерзімді активтерді сатып алу	083	–	–
Басқа ұйымдардың (еншілестерден басқа) үлес құралдарын және бірлескен кәсіпкерліктегі үлестік қатысуларын сатып алу	084	–	–
Басқа ұйымдардың үлестік құралдарын сатып алу	085	–	–
Еншілес ұйымдарға бақылауды алу	086	–	–
Өзге қаржы активтерін алу	087	–	–
Қарыз беру	088	–	20.000.000
Фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар мен своптар	089	–	–
Қауымдасқан және еншілес ұйымдарға инвестициялар	090	–	–
Өзге телемдер	091	35.048.671	41.427.048
3. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (060 жол – 080 жол)	100	(15.727.448)	(55.654.877)

Ақшалай қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс) (жалғасы)
 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдағы кезең үшін
III. Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (111 жолдан 114 жолды қоса алғанда сомасы)	110	-	-
оның ішінде:		-	-
Акциялардың және басқа қаржы құралдарының эмиссиясы	111	-	-
Қарыздар алу	112	-	-
Алынған сыйақылар	113	-	-
Өзге түсімдер	114	-	-
2. Ақша қаражатының кетуі, барлығы (121 жолдан 125 жолды қоса алғанда сомасы)	120	51.166.084	46.429.363
оның ішінде:			
Қарыздарды өтеу	121	-	-
Сыйақы телеу	122	-	-
Дивидендтерді телеу	123	51.156.535	46.429.363
Ұйымдардың акциялары бойынша меншік иелеріне төлемдер	124	9.549	-
Өзге кетулер	125	-	-
3. Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының таза сомасы (110 жол – 120 жол)	130	(51.166.084)	(46.429.363)
4. Валюта айырбастау бағамының теңгеге әсері	140	(593.350)	(11.610.290)
5. Ақша қаражатының артуы +/- азаюы (050 жол +/- 100 жол +/- 130 жол +/- 140 жол)	150	20.791.930	4.761.684
6. Есепті кезеңнің басына ақша қаражаты мен олардың баламалары	160	44.010.416	39.248.732
7. Есепті кезеңнің аяғындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары	170	64.802.346	44.010.416

Бас директор

Бас бухгалтер

 Д.Ф. Досанов
 KazTransOil

 М.Қ. Сармағамбетова

Қазақстан Республикасы
Қаржы министрінің
2015 жылғы 27 ақпандағы
№ 143 бұйрығына 6-қосымша

Нысан

Ұйымның атауы: «ҚазТрансОйл» АҚ

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп
2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Аналық ұйымның капиталы					Бақыламай-тын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жарғылық (акционерлік) капитал	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Резервтер	Белінбеген пайда		
Алдағы жылдың 1 қаңтарына арналған сальдо	010	61.937.567	–	–	106.728.849	244.927.026	–	413.593.442
Есеп саясатындағы өзгеріс	011	–	–	–	–	–	–	–
Қайта есептелген сальдо (010 жол +/- 011 жол)	100	61.937.567	–	–	106.728.849	244.927.026	–	413.593.442
Жалпы жиынтық пайда, барлығы (210 жол + 220 жол)	200	–	–	–	(11.695.071)	89.545.801	–	77.850.730
Бір жылдағы пайда (залал)	210	–	–	–	–	79.642.729	–	79.642.729
Өзге жиынтық пайда, барлығы (221 жолмен 229 жолды қоса алғанда сомасы)	220	–	–	–	(11.695.071)	9.903.072	–	(1.791.999)
оның ішінде:								
Негізгі қаражатты (салық тиімділігін шегере отырып) қайта бағалаудан түсетін өсім	221	–	–	–	211.127	–	–	211.127
Негізгі қаражатты (салық тиімділігін шегере отырып) қайта бағалаудан амортизацияны аудару	222	–	–	–	(9.903.072)	9.903.072	–	–
Сатуға арналған қолдағы қаржы активтерін (салық тиімділігін шегере отырып) қайта бағалау	223	–	–	–	–	–	–	–
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің өзге де жиынтық пайдадағы (залалдағы) үлесі	224	–	–	–	–	–	–	–
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	225	–	–	–	(2.003.126)	–	–	(2.003.126)
Еншілес ұйымдардың мерзімі кейінге қалдырылған салығына арналған табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгерістердің тиімділігі	226	–	–	–	–	–	–	–

13-57 бет аралығындағы түсіндірме жазба осы шоғырландырылмаған жылдық қаржылық есептіліктің ажыратылмайтын бөлігі болып табылады.

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп (жалғасы)
 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Аналық ұйымның капиталы					Бақыламай- тын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жарғылық (акционер- лік) капитал	Эмиссия- лық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Резервтер	Бөлінбеген пайда		
Ақша ағындарын (салық тиімділігін шегере отырып) хеджирлеу	227	-	-	-	-	-	-	-
Шетел ұйымдарына инвестициялар бойынша бағамдық айырма	228	-	-	-	-	-	-	-
Шетел операцияларына таза инвестицияларды хеджирлеу	229	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерімен операциялар, барлығы (310 жолмен 318 жолды қоса алғанда сомасы)	300	-	-	-	-	(48.073.745)	-	(48.073.745)
оның ішінде:								
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру:	310	-	-	-	-	-	-	-
оның ішінде:								
Қызметкерлердің көрсететін қызметтерінің құны		-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемалары бойынша акциялар шығару		-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда		-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерінің жарналары	311	-	-	-	-	-	-	-
Жеке меншік үлес құралдарын (акцияларын) шығару	312		-	-	-	-	-	
Бизнесті біріктіруге байланысты үлес құралдарын шығару	313	-	-	-	-	-	-	-
Айырбасталатын құралдардың үлестік құрамы (салық тиімділігін шығара отырып)	314	-	-	-	-	-	-	-
Дивидендтерді төлеу	315	-	-	-	-	(46.429.363)	-	(46.429.363)
Меншік иелерінің пайдасына езге де бөлулер	316	-	-	-	-	-	-	-

13-57 бет аралығындағы түсіндірме жазба осы шоғырландырылмаған жылдық
қаржылық есептіліктің ажыратылмайтын бөлігі болып табылады.

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп (жалғасы)
2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Аналық ұйымның капиталы					Бақыламай- тын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жарғылық (акционер- лік) капитал	Эмиссия- лық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Резервтер	Бөлінбеген пайда		
Меншік иелерімен өзге де операциялар	317	–	–	–	–	(1.644.382)	–	(1.644.382)
Бақылауды жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес ұйымдарда қатысу үлесіне өзгерістер	318	–	–	–	–	–	–	–
Есепті жылдың 1 қаңтарына арналған сальдо (100 жол + 200 жол + 300 жол)	400	61.937.567	–	–	95.033.778	286.399.082	–	443.370.427
Есеп саясатындағы өзгеріс	401	–	–	–	–	–	–	–
Қайта есептелген сальдо (400 жол +/- 401 жол)	500	61.937.567	–	–	95.033.778	286.399.082	–	443.370.427
Жалпы жиынтық пайда, барлығы (610 жол + 620 жол)	600	–	–	–	96.701.341	61.666.781	–	158.368.122
Бір жылғы пайда (залал)	610	–	–	–	–	46.843.761	–	46.843.761
Өзге жиынтық пайда, барлығы (621 жолмен 629 жолды қоса алғанда сомасы)	620	–	–	–	96.701.341	14.823.020	–	111.524.361
оның ішінде:								
Негізгі қаражатты (салық тиімділігін шегере отырып) қайта бағалағандағы өсім	621	–	–	–	108.406.049	–	–	108.406.049
Негізгі қаражатты (салық тиімділігін шегере отырып) қайта бағалағандағы амортизацияны аудару	622	–	–	–	(14.823.020)	14.823.020	–	–
Сатуға арналған қолдағы қаржы активтерін (салық тиімділігін шегере отырып) қайта бағалау	623	–	–	–	–	–	–	–

13-57 бет аралығындағы түсіндірме жазба осы шоғырландырылмаған жылдық
қаржылық есептіліктің ажыратылмайтын бөлігі болып табылады.

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп (жалғасы)
 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Аналық ұйымның капиталы					Бақыламай- тын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жарғылық (акционер- лік) капитал	Эмиссия- лық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Резервтер	Бөлінбеген пайда		
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен қызметтің езге де жиынтық пайдадағы (залалдағы) үлесі	624	-	-	-	-	-	-	-
Зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	625	-	-	-	3.118.312	-	-	3.118.312
Еншілес компаниялардың мерзімі кейінге қалдырылған салығына арналған табыс салығының мөлшерлемесіндегі өзгерістердің тиімділігі	626	-	-	-	-	-	-	-
Ақша ағындарын (салық тиімділігін шегере отырып) хеджирлеу	627	-	-	-	-	-	-	-
Шетел ұйымдарына инвестициялар бойынша бағамдық айырма	628	-	-	-	-	-	-	-
Шетел операцияларына таза инвестицияларды хеджирлеу	629	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерімен операциялар, барлығы (710 жолмен 718 жолды қоса алғанда сомасы)	700	-	-	(9.549)	-	(51.156.535)	-	(51.166.084)
оның ішінде:								
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру	710	-	-	-	-	-	-	-
оның ішінде:								
Қызметкерлердің көрсететін қызметтерінің құны		-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемалары бойынша акциялар шығару		-	-	-	-	-	-	-
Қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда		-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерінің жарналары	711	-	-	-	-	-	-	-

13-57 бет аралығындағы түсіндірме жазба осы шоғырландырылмаған жылдық қаржылық есептіліктің ажыратылмайтын бөлігі болып табылады.

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп (жалғасы)
2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішінде

мың теңге

Құрауыштардың атауы	Жол коды	Аналық ұйымның капиталы					Бақыламай-тын меншік иелерінің үлесі	Капитал жиыны
		Жарғылық (акционерлік) капитал	Эмиссиялық кіріс	Сатып алынған меншік үлестік құралдар	Резервтер	Бөлінбеген пайда		
Жеке меншік үлес құралдарын (акцияларын) шығару	712	-	-	-	-	-	-	-
Бизнесті біріктіруге байланысты үлес құралдарын шығару	713	-	-	-	-	-	-	-
Айырбасталатын құралдардың үлестік құрамы (салық тиімділігін шығара отырып)	714	-	-	-	-	-	-	-
Дивидендтерді төлеу	715	-	-	-	-	(51.156.535)	-	(51.156.535)
Меншік иелерінің пайдасына өзге де бөлулер	716	-	-	-	-	-	-	-
Меншік иелерімен өзге де операциялар	717	-	-	(9.549)	-	-	-	(9.549)
Бақылауды жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес ұйымдарда қатысу үлесіне өзгерістер	718	-	-	-	-	-	-	-
Есепті жылдың 31 желтоқсанына арналған сальдо (500 жол + 600 жол + 700 жол)	800	61.937.567	-	(9.549)	191.735.119	296.909.328	-	550.572.465

Бас директор

Д.Ф. Досанов

Бас бухгалтер

М.К. Сармагамбетова

13-57 бет аралығындағы түсіндірме жазба осы шоғырландырылмаған жылдық қаржылық есептіліктің ажыратылмайтын бөлігі болып табылады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Мұнай және Газ Көлігі» ұлттық компаниясы» ЖАҚ (бұдан әрі – «МГК») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 2 мамырдағы қаулысына сәйкес құрылды. Осы қаулының негізінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ акцияларына меншік құқығын МГК-ға берді, осының нәтижесінде «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ «ҚазТрансОйл» ЖАҚ болып қайта тіркелді және қайта аталды.

2004 жылғы 31 мамырда Қазақстан заңнамасының талаптарына сай «ҚазТрансОйл» ЖАҚ «ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан әрі – «Компания») болып қайта тіркелді.

2016 жылдың 31 желтоқсанына Компания акцияларының 10%-ы «Халықтық IPO» бағдарламасы аясында сатып алған миноритарлық акционерлерге тиесілі. «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «ҚМГ» немесе «Бас компания») Компанияның ірі акционері болып табылады, оған Компанияда қатысудың бақылау үлесі (90%) тиесілі. ҚМГ акцияларының 90%-ы «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») тұлғасында Үкіметке тиесілі. ҚМГ акцияларының 10%-ы Қазақстан Республикасының Ұлттық банкіне тиесілі.

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі ұйымдарда қатысу үлесі болды:

	Тіркелген жері	Негізгі қызметі	Қатысу үлесі	
			2015 жылғы 31 желтоқсан	2014 жылғы 31 желтоқсан
«МұнайТас» СБҚК» АҚ (бұдан әрі – «МұнайТас»)	Қазақстан	Мұнай тасымалдау	51%	51%
«Қазақстан – Қытай Құбыры» ЖШС (бұдан әрі – «ҚҚК»)	Қазақстан	Мұнай тасымалдау	50%	50%
«Batumi Terminals Limited» (бұдан әрі – «BTL»)	Кипр	Мұнайды және мұнай өнімдерін экспедициялау, ауыстырып құю және сақтау, Батуми қ. Теңіз кемежайын және мұнай құю терминалын пайдалану	100%	100%

Компанияның бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр даңғылы, 19 мекенжайы бойынша орналасқан. Компанияның Атырау (Батыс филиал), Павлодар (Шығыс филиал), Алматы (Ғылыми-техникалық орталық), Астана (Ұжымдық пайдалану есептеу орталығы) қалаларында орналасқан 4 филиалы және Ресей Федерациясында (Омбы және Самара қалалары) өкілдік кеңселері бар. 2016 жылы 14 наурызында қабылданған Директорлар кеңесінің шешімімен Мәскеу қаласындағы өкілдік жабылды.

Компания Қазақстан Республикасы аумағында ұзындығы 5.377 км магистральды мұнай құбырлары және ұзындығы 1.975 км суағызғылар желісі бар. Мұнымен қатар, Компания басқа аралас құбыр желілерінде мұнайды сақтауды, ауыстырып құюды және оның көлік экспедициясын жүзеге асырады. Компанияның МұнайТас және ҚҚК бірлескен бақылаудағы кәсіпорындары Қазақстан мұнайын Қытайға тасымалдау үшін пайдаланылатын Кеңкияк – Атырау, Кеңкияк – Құмкөл және Атасу – Алашаңқай құбырларына иелік етеді.

BTL еншілес кәсіпорны шикі мұнай және мұнай өнімдерін, сұйытылған мұнай газын құю және сақтау, сондай-ақ Батуми теңіз кемежайы және Батуми мұнай терминалы арқылы Грузияға құрғақ жүктерді ауыстырып тиеу бойынша қызметтер көрсетеді. BTL «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ (бұдан әрі – «БМТ») және Petrotrans Limited компаниясына иелік етеді. БМТ-ға «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ-ның (бұдан әрі – «БТК») 100% үлесіне айрықша басқару құқығы тиесілі.

Компания табиғи монополист болып табылады және тиісінше Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетінің (бұдан әрі – «ТМРЖБҚК») реттеу нысаны болады. ТМРЖБҚК тариф есеп-қисабының әдіснамасын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының ішінде мұнай тасымалдау тарифтік ставкаларын бекіту үшін жауапты.

«Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына 2015 жылғы 18 мамырда өзгерістер мен толықтырулар қолданысқа енгізілді, осыған сәйкес Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзиттеу мақсатында магистральдық құбырлармен мұнай тасымалдау қызметі және Қазақстан Республикасы төңірегінен шет аймаққа экспорттау табиғи монополиялық реттеу саласынан шығарылды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ (жалғасы)**

ТМРЖБKK-ның 2015 жылғы 21 тамыздағы 2015-2019 жылдарға ішкі нарыққа мұнай айдау бойынша шекті тарифтерді мынадай мөлшерде бекіту туралы бұйрығы 2015 жылғы 1 қазаннан бастап күшіне енді:

- 2015 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 3.225,04 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2016 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 3.547,46 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2017 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 3.902,13 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2018 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 4.292,40 теңге, ҚҚС-сыз;
- 2019 жылы – 1.000 км-ге тоннасына 4.721,72 теңге, ҚҚС-сыз.

2014 жылғы 1 сәуірден бастап қолданыстағы мұнайды Қазақстан Республикасынан сыртқа экспортқа айдау тарифі 1.000 километрге 1 тонна үшін ҚҚС-сыз 5.817,20 теңгені құрайды.

Негізінде тарифтер іске қосылған активтерге капитал құнын қайтаруға негізделеді. Қазақстан Республикасының табиғи монополиялардың қызметін реттеу туралы заңнамасына сәйкес тарифтер қызметтерді көрсету үшін қажетті шығындардың құнынан төмен бола алмайды және табиғи монополия субъектісінің тиімді қызмет етуін қамтамасыз ететін пайда алу мүмкіндігін есепке алу керек.

Осы жекелеген қаржылық есептілікті Компанияның Бас директоры және Бас бухгалтері 2017 жылғы 27 ақпанда бекітті және басып шығаруға рұқсат етті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Бұл жекелеген қаржылық есептілік Қазақстан Республикасының Қаржы министрілігінің 2015 жылғы 27 ақпандағы №143 бұйрығының талаптарына сәйкес дайындалған.

Осы жекелеген қаржылық есептілік қайта бағаланған құны бойынша есептелетін негізгі құралдарды және есеп саясатында және осы жекелеген қаржылық есептіліктің ескертпелерінде көрсетілген басқа бабтарды қоспағанда бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалған. Жекелеген қаржылық есептілік теңгемен берілген, ал барлық сома, басқаша көрсетілген жағдайларды қоспағанда, тұтас мыңдыққа дейін дөңгеленіп алынған.

Жекелеген қаржылық есептілікте алдыңғы кезең үшін салыстырмалы ақпарат берілген.

Осы жекелеген қаржылық есептілік Компанияның шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қосымша шығарылды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік 2017 жылғы 27 ақпанда Бас директордың және Бас бухгалтердің қолдауымен бекітіліп шығарылды. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің көшірмесін Компанияның бас офисінен алуға болады (*1-ескертуге*).

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ**3.1 Еншілес ұйымға инвестиция**

Еншілес ұйымдарға инвестициялар осы жекелеген қаржылық есептілікте құнсызданудан шығындарды алып тастағанда өзіндік құн бойынша есепке алынады.

Әр есепті күнге Компания еншілес ұйымдарға инвестицияның құнсыздану мүмкіншіліктерін бағалайды. Егер сондай белгілер анықталса, Компания инвестицияның өтелетін сомасын бағалайды. Инвестицияның өтелетін құны өткізімнен және пайдалану құннан шығындарды алып тастағанда әділ құннан ең үлкен болып табылады және әр жеке инвестицияға белгіленеді.

Егер инвестицияның құны оның өтелетін құнынан жоғары болса, инвестицияның құны түсті деп есептеледі және өтелетін құнға дейін шығарылады. Пайдалану құнын бағалаған кезде болатын ақша ағындары есептеу мөлшерлемесі бойынша, ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін және инвестицияға лайық тәуекелдікті көрсететін салықты салғанға дейін есептеледі. Өткізімге жіберілетін шығындарды есептемегенде, әділ құнды анықтау кезінде бағалаудың түрлі әдістері қолданылады. Бұл есептер қолданылатын жағдайда бағалау коэффициенттерімен, нарықтағы еншілес компанияның акцияларының еркін айналымдағы бағалар белгісімен немесе әділ құнның өзге де қолжетімді көрсеткіштерімен құпталады.

Құнсызданудан болған залал құнсыздану болған мерзімдегі шығын деп саналады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.2 Бірлескен қызметке қатысу**

Бірлескен кәсіпорындардағы инвестициялар осы жекелеген қаржылық есептілікте құнсызданудан шығындарды алып тастағанда бастапқы құн бойынша есепке алынады. *1-ескерту*де көрсетілгендей, Компания екі бірлескен кәсіпорынға қатысады: ҚҚТ мен МұнайТас (*13-ескерту*).

3.3 Шетел валютасын қайта есептеу

Осы жекелеген қаржылық есептілік теңгемен берілген, ол қызмет ететін валюта және Компанияны есептілігін таныстыратын валюта болып табылады.

Операциялар мен қалдықтар

Шетел валютасындағы операцияларды бастапқыда өздерінің қызмет ететін валютасында операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валюта бағамы бойынша ескеріледі. Шетел валютасындағы монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданыстағы қызмет ететін валютасы спот-бағамымен қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу және қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырма жиынтық кіріс туралы жекелеген есепке кіргізіледі.

Тарихи құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасау күніне қолданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар баптың әділ құнының (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстарда тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі – «ҚҚБ») белгіленген орташа бағамдар Қазақстан Республикасындағы ресми айырбас бағамдары ретінде пайдаланылады.

2016 және 2015 жылдар үшін орташа салмақталған бағамдары мынаны құрады:

<i>Теңге</i>	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
	2016 жылғы	2015 жылғы
АҚШ доллары	341,74	222,68
Ресей рублі	5,12	3,62
Еуро	378,27	246,89

31 желтоқсанға ҚҚБ белгілеген валюта айырбастау бағамдары мынаны құрады:

<i>Теңге</i>	2016 жыл	2015 жыл
АҚШ доллары	333,29	340,01
Ресей рублі	5,43	4,61
Еуро	352,42	371,46

3.4 Активтер мен міндеттемелерді айналымды/қысқа мерзімдіге және айналымнан тыс/ұзақ мерзімдіге жіктеу

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептілікте Компания активтер мен айналымды/қысқа мерзімдіге және айналымнан тыс/ұзақ мерзімдіге жіктеу негізінде көрсетеді. Актив айналымды болады, егер:

- оны іске асыру болжанса немесе ол сатуға немесе қарапайым операциялық кезең аясында тұтынуға арналса;
- ол негізінен сату мақсатына арналса;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде іске асыру болжанса;
- немесе ол өзін айырбастауға, немесе есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеу болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражаттарын немесе олардың баламаларын білдірсе.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.4 Активтер мен міндеттемелерді айналымды/қысқа мерзімдіге және айналымнан тыс/ұзақ мерзімдіге жіктеу (жалғасы)**

Барлық өзге актив айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны қалыпты операциялық кезең аясында өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда мақсатында ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде өтеуге жатса;
- немесе Компанияда есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу мерзімін ұзарту сөзсіз құқығы болмаса.

Компания барлық өзге міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

3.5 Әділ құнды бағалау

Әділ құн бағалау күніне нарық қатысушылары арасында қалыпты тәртіпте жасалатын мәміле аясында активтерді сату үшін алынатын немесе міндеттемелерді беру үшін төленетін баға болып табылады. Әділ құн бағасы активтерді сату немесе міндеттемелерді беру жөніндегі мәміле мынадай болып өтуін болжайды:

- не осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не негізгі нарық болмаған жағдайда осы актив немесе міндеттеме үшін неғұрлым қолайлы нарықта.

Компания негізгі немесе неғұрлым қолайлы нарыққа қол жеткізуі тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны жорамалдарды пайдалану арқылы бағаланады, оларды нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде пайдалануы мүмкін, бұл орайда нарық қатысушылары өзінің озық мүдделерінде әрекет етеді.

Қаржылық емес актив әділ құнының бағасы не активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдалану жолымен немесе осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату нәтижесінде нарық қатысушысының экономикалық пайдасын еселеу мүмкіндігін ескереді. Компания бағалаудың пайда болған жағдаяттарында қолайлы және әділ құнын бағалау үшін жеткілікті деректерге қол жетімді бағалау әдістемелерін пайдаланады, бұл орайда бақыланатын орынды бастапқы деректерді мейлінше көп және бақыланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны жекелеген қаржылық есептілігінде бағаланатын немесе көрсетілетін барлық актив пен міндеттеме тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған сатылары аясында жіктеледі:

- 1-деңгей – бірыңғай активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық белгіленуі бойынша (қандай да бір түзетулерсіз);
- 2-деңгей – сатының ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнын бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама бақыланатын болып табылатын баға үлгісі;
- 3-деңгей – сатының ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнын бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта бақыланабайтын болып табылатын баға үлгісі.

Жекелеген қаржылық есептілікте кезеңдік негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында әр есепті кезеңнің аяғына жіктемені (тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде) қайтадан талдай отырып Компания оларды саты көздері деңгейлері арасында ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

Әр есепті кезеңге Компанияның есеп саясатына сәйкес қайта талдау және қайта бағалау қажет болатын активтер мен міндеттемелер құнының өзгерістерін Компания талдайды. Осындай талдау аясында Компания соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді бағалау кезінде пайдаланылатын ақпаратты шарттармен және өзге де ақылға қонымды құжаттармен салыстыру жолымен тексереді. Компания және сыртқы бағалаушылар әр актив пен міндеттеменің әділ құнының өзгерісін өзгерістің негізділігін айқындау мақсатында тиісті сыртқы көздермен салыстырады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.5 Әділ құнды бағалау (жалғасы)**

Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсатында Компания активтер мен міндеттемелерді олардың сипаты, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдер, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген әділ құн көздері сатысының қолданылатын деңгейі негізінде жіктейді.

Негізгі құралдардың әділ құнын талдау және оны айқындау әдістері туралы қосымша ақпарат *4-ескертеме*де келтірілген.

3.6 Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бастапқыда өзіндік құны бойынша есепке алынады. Кейінгі есепке алу жинақталған өтелімді (жерден, технологиялық мұнайдан және аяқталмаған құрылыстан басқа) және қайта бағалау болған жағдайда, және танылған құнсызданудан болатын залалдарды шегергендегі әділ құны бойынша жүргізіледі.

Компания артық технологиялық мұнай анықтағанда, нәтижесінде алынған объект актив анықтамасын қанағаттандыратын анықтайды, және егер солай болса, пайда болған активті негізгі құрал ретінде таниды. Бастапқы тану кезінде негізгі құрал нөлдік құн бойынша бағаланады және әрбір есепті күнге қайта бағаланады.

Компания өзінің негізгі құралдарын оларды ауыстырудың нарықтық құнына дейін қайта бағалау жүргізу үшін кезең-кезеңімен тәуелсіз сарапшыларды тартады. Негізгі құралдарды қайта бағалау есебін жүргізу саясатына сәйкес әр 3 жылда (жыл сайын қайта бағаланатын технологиялық мұнайды қоспағанда) қайта бағаланған активтің әділ құны оның теңгерімдік құнынан елеулі айырмашылығы болмағанына сенімділікті қамтамасыз ету үшін жүзеге асырылады.

Қайта бағалаудан құнның өсуі өзге де жиынтық кіріс құрамына жатады және сондықтан капиталдың құрамына кіретін активтерді, оның осы активтің құнын алдыңғы қайта бағалау салдарынан болған және жиынтық кіріс туралы есепте бұрын танылған бөлігін қоспағанда, активтерді қайта бағалау резерві қорының артуына жатады. Қайта бағалаудан болатын залал оның бұрын активті қайта бағалау резерві қорының құрамында танылған осы актив бойынша оң қайта бағалауын тікелей кемітетін бөлігін қоспағанда пайда мен шығыннан танылады.

Активтің қайта бағаланған теңгерімдік құны негізінде есептелген өтелім мен активтің бастапқы құны негізінде есептелген өтелім арасындағы айырмашылық активтерді қайта бағалау резервінен жыл сайын бөлінбеген пайдаға ауыстырылады. Сонымен қатар қайта бағалау күніне жинақталған өтеліммен құнсыздану активтің жалпы теңгерімдік құнын бір мезгілде азайта отырып алынып тасталады және одан кейін таза сома активтің қайта бағаланған құнына дейін жете бағаланады. Актив шығарылған кезде нақты сатылатын активке жататын қайта бағалау резерві бөлінбейтін пайдаға көшіріледі.

Негізгі құралдардың құнына капиталдандыру белгісі орындалатын жабдықтар бөліктерін ауыстыру құны және ұзақ мерзімді құрылыс жобалары бойынша қарыз жөніндегі шығындар кіреді. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың маңызды құраушыларын ауыстыру қажет болған жағдайда, Компания осындай құраушыларды өздеріне сәйкес дербес пайдалы қолдану мерзімдері бар жеке активтер ретінде таниды.

Солай сияқты басты техникалық тексеріс кезіндегі шығыстардың тану критерийлері болса, жабдықтарды ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құны бойыншы танылады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге арналған өзге барлық шығын пайда немесе залал құрамында танылады.

Актив пайдаланылғаннан кейін оны пайдаланудан шығару бойынша күтілетін шығындардың келтірілген бағасы келешек шығындарға резервті тану критерийлері орындалатын болса, тиісті активтің бастапқы бағасына қосылады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қайта өңдеу бойынша танылған резерв туралы бұдан әрі толық ақпарат үшін есепке алу пайымдарын, бағалау мәндерін және жол берушіліктерді қараңыз (*4, 15-ескертеме*).

Өтелім желілік әдіспен активтерді пайдалы қолданудың бағалау мерзімі ішінде келесі түрде есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыс	5-50
Машиналар мен жабдық	3-30
Құбырлар мен өзге де көлік активтері	5-30
Өзге де	2-10

Компанияның Есеп саясатына сәйкес технологиялық мұнай, аяқталмаған құрылыс және жер өтелімге жатпайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.6 Негізгі құралдар (жалғасы)**

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды құрауыштарын тануды доғару олар шығарылған кезде немесе егер келешекте осы активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық тиімділік алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін пайдаға және залалға кіргізіледі.

Таратылу құны, активтерді пайдалы қолдану мерзімі және өтелім әдістері әрбір жылдық есепті кезеңнің аяғында талданады және қажетіне қарай түзетіледі.

3.7 Материалдық емес активтер

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқы танылған кезде бастапқы құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған өтелімді және құнсызданудан болған жинақталған залалды шегергенде (олар болған ретте) бастапқы құны бойынша есептеледі. Компания ішінде жүргізілген материалдық емес активтер өнім әзірлеуге арналған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, капиталдандырылмайды және тиісінше шығыс туындаған есепті кезең үшін жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі.

Материалдық емес активтерді пайдалы қолдану мерзімі шектеулі.

Пайдалы қолдану шектеулі мерзімі бар материалдық емес активтер осы мерзім ішінде өтеледі және егер осы материалдық емес активтің құнсыздану белгілері болса, құнсыздану мәніне бағаланады. Өтелім активтер қызметінің бағаланған пайдалы мерзімі үшін тік желілік әдіспен есептеледі. Материалдық емес активтер негізінен жеті-он жыл ішінде өтеледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес актив үшін өтелімді есептеу кезеңі мен мерзімі кем дегенде әр есепті кезеңнің аяғында қайта қаралады. Активке кіргізілген келешек экономикалық тиімділікті пайдалы қолданудың болжалды мерзімінің немесе тұтынудың болжалды құрылымының өзгерісі тиісінше өтелім кезеңін немесе есептеу әдісін өзгертеді және есепке алу бағаларының өзгерісі ретінде ескеріледі.

Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активтердің өтеліміне келетін шығындар жиынтық кіріс туралы есепте материалдық емес активтер қызметіне сәйкес шығыстар санатында танылады.

Материалдық емес активтерді танудың тоқтатылуынан болатын кіріс немесе шығыс активтің шығуынан болатын таза түсім және активтің теңгерімдік құны арасындағы айырмашылық ретінде өлшенеді және осы активті тану тоқтатылған кездегі жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

3.8 Қаржы емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Компания активтің мүмкін болатын құнсыздану белгілері болуын айқындайды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Компания активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің немесе ААТБ өтелетін құны – мына шамалардың ең үлкені: сатуға арналған шығындарды шегергенде активтің (бұдан әрі – «ААТБ») әділ құны және активті (ААТБ) пайдаланудан болатын құндылық. Актив негізінен басқа активтер немесе активтер тобы тудыратын ағындарға тәуелсіз ақша қаражаты ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда өтелетін құн жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе ААТБ-ның теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан артып кетсе, актив құнсызданған деп саналады және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады. Пайдаланудан болатын құндылықтарды бағалау кезінде келешек ақша ағындары активке тән ақшаның және тәуекелдің уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады.

Сатуға арналған шығындарды шегергенде әділ құнын анықтау кезінде жуық арадағы нарықтық мәмілелер ескеріледі (егер ондай мәмілер орын алса). Олар болмаған ретте бағалаудың тиісті үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес компаниялар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Компания құнсыздану сомасын Компанияның жеке активтер жатқызылатын әр ААТБ үшін жеке дайындалатын осындай жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте бес жылға жасалады. Неғұрлым ұзақ кезеңдер үшін өсудің ұзақ мерзімді қарқыны есептеледі, ол бесінші жылдан кейінгі келешек болжамды ақша ағындарына қатысты қолданылады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.8 Қаржы емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)**

Созылатын қызметтер бойынша (қорлардың құнсыздануын қоса есептегенде) құнсыздануынан болатын залалдар қайта бағалау өзге де жиынтық кіріс құрамында танылған, бұрынғы қайта бағаланған негізгі құралдарды қоспағанда, құнсызданған актив қызметіне сәйкес шығыстар санаты құрамындағы жиынтық кіріс туралы жекелеген есебінде танылады. Осы ретте құнсызданудан болатын залал да бұрын өткізілген қайта бағалау сомасы шегінде өзге де жиынтық кіріс құрамында танылады.

Әрбір есепті күнге Компания бұрын активтің құнсыздануынан болған деп танылған залалдардың енді жоқ екендігінің немесе қысқарғандығының белгілерін анықтайды. Егер мұнай белгі бар болса, Компания активтің өтелетін құнын немесе ААТБ есептейді. Кейінгі құнсызданудан болған деп танылған залалдардан бері активтің өтелетін құнын анықтау үшін қолданылған бағада өзгеріс болған жағдайда ғана бұрын құнсызданудан болған деп танылған залалдар қалпына келтіріледі.

Қалпына келтіру активтің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда теңгерімдік құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, теңгерімдік құны бойынша танылуы мүмкін. Құнды бұлайша қалпына келтіру актив қайта бағаланған құны бойынша есептелген жағдайларды қоспағанда, жиынтық кіріс туралы есепте танылады. Бұл жағдайда құнды қалпына келтіру қайта бағалаудан болған өсім ретінде есептеледі.

3.9 Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері тиісінше пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері; қарыздар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталып тұратын инвестиция; сату үшін қолда бар қаржы активтері, тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралы ретінде айқындалған туынды құралдар ретінде жіктеледі. Компания өз қаржы активтерін олар бастапқы танылған кезде жіктейді.

Қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, алғашқыда мәміле бойынша онымен тікелей байланысты шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша танылады. Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта («стандартты жағдайлардағы» сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәміле ол жасалған күнге, яғни Компания активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Компанияның қаржы активтері ақша қаражаттарды, банк салымдары, берілген қарыздар, сауда және басқа да дебиторлық берешекті қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржы активтерінің кейінгі бағалауы олардың жіктелуіне байланысты болады:

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек белгіленген немесе анықталған төлемдері бар туындамайтын қаржы активін білдіреді, белсенді нарықта олардың бағасы белгіленбейді. Алғашқы танылғаннан кейін мұндай қаржы активтері құнсызданудан болған залалдарды шегеріп тастап, тиімді пайыздық мөлшерлемені қолданып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйлықақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану негізінде өтелім жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржыландырудан алынған табыс құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты шығыстар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржы шығындары құрамында және дебиторлық берешек болған кезде жалпы және әкімшілік шығыстардың құрамында есептеледі.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.9 Қаржы активтері (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)**Өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар*

Тіркелген немесе анықталған төлемдері және тіркелген өтелу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері Компания оларды өтеу мерзіміне дейін нық ұстап тұруға ниетті және қабілетті болғанда өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестиция ретінде жіктеледі. Өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестиция алғаш бағалағаннан кейін құнсызданудан болған залалдарды шегерін тастап, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйлықақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің өтелімі пайда немесе залал туралы есепте қаржыландырудан алынған табыс құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты шығыстар пайда немесе залал туралы есепте қаржы шығындары құрамында есептеледі. Компанияның 2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталатын есепті кезеңдер ішінде өтеуге дейін ұсталып тұратын салымдары болған.

Тануды доғару

Қаржы активі (немесе қолданылу ретіне қарай – қаржы активінің бөлігі немесе осындай қаржы активтері тобының бөлігі) тануды доғарады (демек жекелеген қаржылық есептіліктен шығарылады), егер:

- активтен ақша ағынын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания өзінің активтен ақша ағынын алу құқығын берсе не алынатын ақша ағынын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша айтарлықтай кідіртусіз үшінші тарапқа төлеуге өзіне міндеттеме алса; және не (а) Компания активтен болатын барлық тәуекел мен табысты іс жүзінде берсе, не (б) Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, бірақ осы активке бақылауды берсе.

Егер Компания өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, жаңа актив Компания берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде танылады. Бұл жағдайда Компания тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген активке кепілдік нысанындағы жалғасқан қатысу активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе Компаниядан талап етілуі мүмкін төлемнің ең жоғары сомасы өлшемдердің ең кішісі бойынша танылады.

3.10 Қаржы активтерінің құнсыздануы

Сондай-ақ қаржы активтерінің құнсыздануы туралы толық ақпаратты ашу мына ескертпелерде берілген:

- маңызды есеп жүргізу пайымдаулары, бағалау мәндері және болжаулар (4-ескертпе);
- сауда дебиторлық берешек (8-ескертпе).

Әрбір есепті күнге Компания қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының уәжді белгілері болуын бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы активтерді бастапқы танудан кейін болған бір немесе бірнеше оқиғалардың нәтижесінде құнсызданғандығының уәжді дәлелі болса («залал шегу жағдайының» болуы), олар қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы бойынша күтіліп отырған болашақ ақша ағынына сеніммен үміт күтерлік ықпал етсе, құнсызданды деп есептеледі.

Құнсыздану дәлелі борышкер немесе борышкерлер тобы айтарлықтай қаржылық қиыншылықтар көріп отырғанын көрсетуді, өзінің қарызын өтей алмауды немесе берешектің пайыздарын немесе негізгі сомасын төлеуді тиянақты жүзеге асырмауды, сондай-ақ олар банкроттық немесе өзге түрде қаржылық қайта ұйымдастыру рәсімін жүргізуі мүмкін болуын қамтиды. Бұдан басқа, мұндай дәлелдерге қаржы құралдары бойынша күтіліп отырған болашақ ақша ағынының бағалауға болатын төмендеуін көрсететін бақыланатын деректер, атап айтқанда, мерзімі өткен берешек көлемінің өзгеруі немесе борыштарды төлеу бойынша міндеттемелерді орындаудан бас тартумен белгілі бір байланыста тұрған экономикалық жағдайлардың болуы жатады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.10 Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)***Өтелімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтер*

Өтелімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Компания алдымен жекелей маңызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері бар екендігіне, не жинақтай алғанда жекелей маңызды емес қаржы активтері бойынша бағалау жүргізеді.

Егер Компания жекелей маңызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері оның маңызына тәуелсіз жоқ екендігін анықтаса, ол бұл активті кредит тәуекелінің осындай сипаттамасы бар қаржы активтері тобына қосады, ал сонан соң бұл активтерді жиынтық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер бойынша не құнсызданудан болған залалдарды тану жалғастырылады, не құнсыздану мәніне жиынтық бағаға енгізілмейді.

Құнсызданудан болған залал шегудің уәжді дәлелі болған ретте, залал сомасы активтің теңгерімдік құны мен күтіліп отырған болашақ ақша ағынының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде (әлі шекпеген болашақ күтіліп отырған кредиттік залалдар ескерілмей) бағаланады. Есепті болашақ ақша ағындарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша шегеріледі.

Активтің теңгерімдік құны резерв шотын қолдану арқылы кемітіледі, ал залал сомасы пайда мен залал құрамында танылады. Төмендетілген теңгерімдік құны бойынша пайыздық кірісті есептеу құнсызданудан болған залалды бағалау мақсатында болашақ ақша ағындарын шегеру үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлемеге негізделіп, жалғасады. Пайыздық кірістер қаржыландырудан болған кірістер құрамында жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетіледі. Қарыздар егер оларды болашақта өтеудің айқын келешегі болмаса, ал барлық қол жетімді қамтамасыз ету іске асырылған не Компанияға берілген болса, тиісті резервтермен бірге теңгерімнен шығарылады.

Егер келесі жыл ішінде құнсызданудан болған есепті залал сомасы құнсыздануды танығаннан кейін болған әлдебір оқиғадан ұлғайса не кемісе, құнсызданудан болған бұрын танылған залал сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды не кемиді.

Егер қаржы құралы құнының бұрынғы есептен шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру сомасы жиынтық кіріс туралы жекелеген есебінде қаржы шығындарының кемуі ретінде танылады.

3.11 Қаржылық міндеттемелер*Бастапқы тану және бағалау*

Қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе залал, кредиттер және қарыз, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралы ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі. Компания өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы тану кезінде жіктейді.

Барлық қаржылық міндеттеме бастапқыда олармен мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (қарыздар мен несиелер және кредиторлық берешек жағдайында) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелері сауда және басқа да кредиторлық берешекті, кредиттер мен қарыздарды, қаржылық кепілдік шарттарын қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау оларды былай жіктеуге байланысты:

Несиелер мен қарыздар

Бастапқы танудан кейін пайыздық кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып, өтелімдік құны бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелім есептелуіне қарай танылады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде шегерімдер мен сыйлықақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық пен шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме өтелімі жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржыландыру бойынша шығындар құрамына қосылады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)**3.11 Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)**Қаржы кепілдік шарттары*

Қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржы кепілдік шарттары бастапқыда кепілдікті шығарумен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар ескерілген әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады.

Тануды доғару

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте қаржылық міндеттемелерді тану егер міндеттеме өтелген, жойылған немесе оның қолданылу мерзімі біткен болса, доғарылады.

Егер бар қаржылық міндеттеме елеулі айырмашылығы бар шарттарда сол кредитордың алдында басқа міндеттемемен ауыстырылатын болса немесе егер бар міндеттеменің шарттары елеулі өзгерсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды доғару және жаңа міндеттемені тану ретінде ескеріледі, ал олардың теңгерімдік құнындағы айырма жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте кіріс немесе шығыс ретінде ескеріледі.

3.12 Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға жатады, ал қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте берілген таза сома қазіргі кезде заңды қорғаумен қамтамасыз етілген танылған сомаларды өзара есепке алуға құқық болған кезде, сондай-ақ таза негізде есеп айырысуға не активтерді өткізіп, сонымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеуге ниет болғанда жүзеге асырылады.

3.13 Қорлар

Қорлар екі өлшемнің ең азы бойынша ескеріледі: өзіндік құн және өткізудің таза құны.

Қорлардың бастапқы құны қорларды орнына жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты кәдімгі қызмет барысында шеккен барлық шығынды өзіне қамтиды.

Өткізудің таза құны өндірісті аяқтауға арналған болжамды шығыстар мен өткізуге кеткен бағалау шығындарын шегеріп тастап, кәдімгі қызмет барысында сатудың есепті бағасы ретінде анықталады.

Қорлардың өзіндік құны ФИФО әдісін пайдалану арқылы айқындалады.

3.14 Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Қаржылық жағдайы туралы жекелеген есепте ақшалай қаражат және олардың баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, қысқа мерзімді банк салымдары, өтеудің бастапқы мерзімі үш айдан аспайтын басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестицияларды қамтиды.

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептің мақсаттары үшін ақша қаражаттары мен олардың баламалары өтелмеген банкілік овердрафтарды шегерін тастағанда, жоғарыдағы анықтамаға сай, ақша қаражаттарынан және қысқа мерзімді салымдардан тұрады.

3.15 Резервы

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдық міндеттемесі болса (заңды немесе тәжірибеден шыққан); осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Компания резервтің бір бөлігінің немесе немесе барлығының өтемін алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу дербес актив ретінде танылады, бірақ тек өтеуді алу күмән туғызбайтын жағдайда. Резервке жататын шығыстар өтеуді шегерін тастап, пайдалар мен залалдарда көрсетіледі.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.15 Резервы (жалғасы)**

Компания активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша болашақ шығындарға қатысты резервті таниды. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу шығындары бойынша резервтер есепті ақша ағынын пайдалануды есеп алған міндеттемелерді реттеуге жұмсалатын күтілетін шығындардың дисконтталған бағасы бойынша ескеріледі және тиісті актив бағасының бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Дисконттау әсері пайда болуына қарай шығындар шотына қарайды және жиынтық кіріс туралы есепте қаржы шығындары ретінде танылады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша болашақ шығындар жыл сайын қайта қаралып отырады және қажеттілігіне қарай түзетіледі. Күтілетін болашақ шығындардағы немесе дисконттаудың қолданылатын мөлшерлемесіндегі өзгерістер актив бағасына қосылады немесе алынады *(4-ескертуге)*.

3.16 Қызметкерлерге сыйақы

Компания өз қызметкерлеріне Компания мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шартқа сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы ұсынады. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шыққанда біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмысты жалғастыру қажеттігімен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады.

Белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша сыйақылар ұсыну құны «болжанатын шартты бірлік» әдісін пайдалана отырып айқындалады.

Актуралық пайдалар мен залалдар актуралық болжамдардағы өзгерістердің әсерін де, актуралық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмашылықтарға байланысты өткен тәжірибенің әсерін де қамтиды. Ағымдық кезеңнің құны, өткен кезеңнің құны және қызметкерлердің қысқартуларынан немесе жасалған есептерден туындайтын басқа өзгерістер ағымдағы кезеңде көрсетіледі.

Зейнетақылық міндеттемелерді есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжам – бұл дисконт мөлшерлемесі мен өлім-жітімді болжау. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша шегерім өтелімі жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте пайыздық шығыстар ретінде көрсетіледі. Өлім-жітімді болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Актуралық пайдалар мен залалдарды қамтитын жұмыскерлерге сыйақы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау нәтижелерін Компания былай көрсетеді:

- еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақылар бойынша өзге де жинақталған кіріс арқылы. Одан кейінгі кезеңдерде қайта бағалау нәтижелері пайдалар мен залалдар құрамында қайта жіктеуге жатпайды;
- өзге ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша пайдалар мен залалдар арқылы.

Таза пайыздар белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза-міндеттемелерге қатысты дисконттау ставкасын пайдалана отырып айқындалады. Компания жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте «Өзіндік құн», «Жалпы және әкімшілік шығыстар» және «Қаржылық шығыстар» баптары құрамында (қызметтер бойынша жіктей отырып) белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза-міндеттемелердің аталған өзгерістерін таниды:

- өзіне ағымдағы қызметтер құнын, өткен қызметтер құнын қамтитын қызметтер құны;
- таза пайыздық шығыстар немесе кірістер.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.17 Түсімді және басқа да кірістерді тану**

Егер Компаниямен экономикалық пайда алу мүмкін деп бағаланса және егер түсім төлем жасау мерзіміне тәуелсіз сенімді бағалануы мүмкін болса, сол жағдайда пайда танылады. Түсім шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын өтем әділ бағасы бойынша бағаланады.

Компания түсім алуды көздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес талдайды.

Компания өз қызметтеріне комиссияны табыс ретінде танитын, Компания агент ретінде қатысатын көліктік экспедициялау шарттарын қоспағанда барлық осындай шарт бойынша (шарт бойынша өзіне міндеттеме алатын негізгі тарап болғандықтан шартпен байланысты пайданы алады және тәуекелдерді қабылдайды) принципал ретінде әрекет етеді деген қорытындыға келді. Пайданы тану үшін мынадай өлшемдер де орындалуы тиіс:

Тасымалдау бойынша қызметтер ұсыну

Тасымалдау және ауыстырып құю қызметтерінен алынған кіріс есепті кезеңде тасымалданған мұнай мен судың нақты көлемі негізінде қызметтер көрсету кезінде танылады.

Басқа да қызметтерді ұсыну

Басқа да қызметтерді ұсырудан алынған кірістер оларды көрсету кезінде танылады.

Пайыздық кіріс

Өтелімдік құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралы және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып танылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржы құралының болжалды пайдалану мерзімі бойына немесе егер бұл орынды болса қаржы активінің немесе міндеттемесінің таза теңгерімдік құнына дейінгі ұзақтығы кемдеу кезеңіне күтілетін келешек төлемдерді немесе акша қаражатының түсімін дәл дисконттайтын мөлшерлеме. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландырудан алынған табыс ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтерден алынған кіріс Компанияның төлемді алуға құқығы белгіленгенде танылады (дивидентті жариялаған күні).

Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлемнен түскен кіріс

Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлемнен түскен кіріс «айда немесе төле» ережелерінде мұнай тасымалдау қызметтерін көрсетуге арналған шарттарға сәйкес танылады.

3.18 Салықтар*Пайдаға ағымдағы салық*

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер және міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төлеуге болжанып отырған сома бойынша бағаланады.

Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері және салық заңнамасы бұл Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кірісті алатын Қазақстан Республикасында қабылданған мөлшерлемелер мен заңнама.

Тікелей капиталда танылған баптарға жататын пайдаға ағымдағы салық жиынтық кіріс және залал туралы есепте емес, капитал құрамында танылады. Компания басшылығы салық декларацияларында көрсетілген көрсеткіштерді бағалауды мезгіл-мезгіл жүзеге асырады, тиісті салық заңнамасы оларға қатысты әртүрлі түсінілуі мүмкін, сөйтіп қажет болуына қарай резервтер жасалады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.18 Салықтар (жалғасы)***Мерзімі ұзартылған салық*

Мерзімі ұзартылған салық есепті күнге активтердің мен міндеттемелердің салық базасы және олардың қаржылық есептілігі үшін теңгерімдік құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндеттемелер әдісімен есептеледі.

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мына жағдайларды қоспағанда танылады:

- мерзімі ұзартылған салық міндеттемесі активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біріктіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке үлестермен қатысуға инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі ұзартылған салық активтері барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын мерзімі ұзартылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке үлестермен қатысуға инвестициялармен байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты салық активтері таяу болашақта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәреже ғана танылады, уақыт айырмашылықтары оған қарсы пайдаланылуы мүмкін.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің теңгерімдік құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және мерзімі ұзартылған салық активтерінің жиыны немесе бір бөлігі жеткілікті салық салынатын пайда деңгейінде кемітіледі. Танылмаған мерзімі ұзартылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады.

Мерзімі ұзартылған салық активтері және міндеттемелер есепті күнге жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған активтер өткізілген, ал міндеттеме отелген есепті жылы қолданылуы мүмкін салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) бойынша бағаланады.

Пайда немесе залал құрамында танылмаған баптарға жататын мерзімі ұзартылған салық та пайда немесе залал құрамында танылмайды. Мерзімі ұзартылған салықтар баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес басқа жиынтық кіріс құрамында танылады.

Мерзімі ұзартылған салық активтері және мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңдық бекітілген құқығы бар болса және мерзімі ұзартылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса, бір-біріне қарама-қарсы есепке алынады.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Сату бойынша ҚҚС тауарларды жөнелту немесе қызметтер көрсету кезінде Қазақстан Республикасының бюджетіне төлеуге жатады. Сатып алулар бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот-фактурасын алған кезде сату бойынша ҚҚС-мен есепке алуға жатады.

Түсім, шығыстар мен активтер активтерді немесе қызметтерді сатып алу бойынша пайда болған қосылған құн салығын салық органдары өтемейтін жағдайларды қоспағанда, қосылған құн салығының сомасы шегеріліп, танылады; бұл жағдайда қосылған құн салығы тиісінше активті сатып алу шығыстарының бір бөлігі немесе шығыстар бабының бір бөлігі ретінде танылады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.18 Салықтар (жалғасы)***Қосылған құн салығы (ҚҚС) (жалғасы)*

Салық заңнамасы ҚҚС бойынша бюджетпен таза негізде есеп айырысу жүргізуге рұқсат етеді. Тиісінше, есепті күнге есеп айырысу жүргізілмеген сату және сатып алу бойынша ҚҚС қаржылық жағдай туралы есепте таза негізде көрсетіледі.

Салық заңнамасының және Компания қызметінің ерекшелігіне қарай өтеуге жататын ҚҚС-тың белгілі бір бөлігі кейінгі жылдарға ауыстырылуы мүмкін. ҚҚС-тың мұндай бөлігі ұзақ мерзімді актив ретінде жіктеледі, құнсыздану мәніне бағаланады және бар ААТБ бөлінген жеке актив ретінде қаралады.

Дебиторлық және кредиторлық берешек ҚҚС сомасы есебімен бейнеленеді.

Салық органы өтейтін немесе оған төленетін ҚҚС-ның таза сомасы өтелетін ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем, сондай-ақ жекелеген қаржы жағдайы туралы есепте көрінетін төлеуге жататын өзге де салықтар құрамына кіргізіледі.

3.19 Меншікті капитал*Жарғылық капитал*

Кәсіпорындарды біріктірген жағдайларды қоспағанда, жаңа акциялар шығарумен тікелей байланысты үшінші жақтарға қызметтеріне ақы төлеу шығындары осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың кемуі ретінде өз капиталы құрамында көрсетіледі.

Дивидендтер

Компания ақша қаражатын бөлу бекітілген және бұдан былай Компанияның қарау мәні болмағанда бас ұйым акционерлеріне бөлуге қатысты міндеттемені және сенімсіз активтерді таниды. Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес бөлуді акционерлер бекітеді. Тиісті сома тікелей меншік капиталы құрамында танылады.

Ақша емес активтер бөлінген кезінде, борыштардың теңгерімдік құнынмен, теңгерімдік бөлінген активтердің құнындағы айырмашылық жекелеген өзгеде жиынтық есептілігінде көрсетіледі.

Дивидендтер есепті күнге дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ жекелеген қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе бекітілсе (жарияланса), олар туралы ақпарат есептілікте ашып жазылады.

3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары

Қабылданған есеп жүргізу саясаты төменде келтірілген жаңа немесе қайта қаралған 2016 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген Стандарттарды қоспағанда, алдыңғы есепті жылы қолданылған есеп жүргізу саясатына сәйкес келеді.

Компания алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер

Компания алғаш рет 2016 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты кейбір жаңа стандарттарды және қолданыстағы стандарттарға түзетулерді қолданды. Компания шығарылғанымен әлі күшіне енген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Кейбір жаңа стандарттар мен түзетулер алғаш рет 2016 жылы қолданылды. Дегенмен, олар Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ. Әрбір жаңа стандарттың/түзетудің сипаты мен әсері төменде сипатталған:

ҚЕХС (IFRS) 14 «Кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттары»

ҚЕХС (IFRS) 14 қызметі тарифтік реттелуге жататын ұйымдарға ҚЕХС-ты алғашқы қолданғаннан кейін кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттары бойынша қалдықтарға қатысы бар есеп саясатының өздері пайдаланатын қолданыстағы қағидаттарын қолдануды жалғастыруға рұқсат беретін міндетті емес стандарт болып табылады. ҚЕХС (IFRS) 14 қолданушы ұйымдар кейінге қалдырылған түзетулер шоттарын жекелеген қаржылық жағдай туралы есепте жеке жолдармен, ал мұндай қалдықтар бойынша қозғалыстарды пайда немесе залал және өзге де жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте жеке жолдармен көрсетуге тиіс.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)****Компания алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер (жалғасы)***ҚЕХС (IFRS) 14 «Кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттары» (жалғасы)*

Стандарт тарифтік реттеу сипаты және солармен байланысты тәуекелдер туралы және осындай тарифтік реттеудің ұйымның қаржылық есептілігіне әсері туралы ақпаратты ашуды талап етеді. Компания ҚЕХС бойынша есептілікті дайындап жүргендіктен және Компанияның кейінге қалдырылған тарифтік айырмашылықтар шоттары бойынша қалдықтары болмағандықтан, бұл стандарт жекелеген қаржылық есептілікке әсер етпейді.

«Бірлескен кәсіпкерлік» – «Қатысу үлесін сатып алуды есепке алу» ҚЕХС (IFRS) 11-ге түзетулер

ҚЕХС (IFRS) 11 түзетулер бірлескен операция қатысушысының, бизнесті біріктіруді есепке алуға арналған ҚЕХС (IFRS) 3 «Бизнесті біріктіру» қағидаттарына сай, қызметі бизнесті білдіретін бірлескен операциядағы қатысу үлесін сатып алуды есепке алу талап етеді. Түзетулер сондай-ақ бірлескен қызметтегі бұрынғы қатысу үлесі бар, егер бірлескен бақылау сақталса, осы бірлескен операциядағы қосымша үлесті сатып алу кезінде қайтадан бағаланбайтындығын да нақтылайды. Сонымен қатар ҚЕХС (IFRS) 11-ге ерекшеліктер де қосылды, оған сай бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптар (есеп беретін ұйымды қоса алғанда) соңғы бақылаушы тараптың жалпы бақылауында болса, бұл түзетулер қолданылмайды.

Түзетулер бірлескен операциялардағы бастапқы қатысу үлестерін сатып алуға қатысты да және сол бірлескен операциялардағы қосымша үлестерді сатып алуға қатысты келешекті негізде қолданылады. Түзетулер қарастырылып отырған кезеңде бірлескен операциялардағы қатысу үлестері сатып алынбағандықтан Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ҚЕХС (IAS) 16 және ҚЕХС (IAS) 38-ге түзетулер «Өтелімнің жол берілетін әдістерін түсіндіру»

Түзетулер ҚЕХС (IAS) 16 «Негізгі құралдар» және ҚЕХС (IAS) 38 «Материалдық емес активтер» қағидаттары түсім активті пайдалану аясында жұмсалатын экономикалық пайданы емес, бизнесті (актив оның бір бөлігі болады) жүргізу нәтижесінде алынған экономикалық пайда құрылымын білдіреді. Нәтиже ретінде түсімге негізделген әдіс негізгі құралдардың өтелімі үшін қолданыла алмайды және шектеулі жағдайларда материалдық емес активтердің өтелімі үшін ғана қолданыла алады. Түзетулер келешекті негізде қолданылады және Компания өзінің айналымнан тыс активтерінің өтелімі үшін түсімге негізделген әдісті қолданбағандықтан, Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ҚЕХС (IAS) 27-ге түзетулер «Жеке қаржылық есептілікке үлесті қатысу әдісі»

Түзетулер ұйымдарға еншілес ұйымдарға, бірлескен кәсіпорындарға және қауымдасқан ұйымдарға инвестицияларды есепке алу үшін жеке қаржылық есептілікке үлесті қатысу әдісін пайдалануға рұқсат береді. ҚЕХС қолданылатын және өзінің жеке қаржылық есептілігінде үлесті қатысу әдісіне көшу туралы шешім қабылдаған ұйымдар бұл өзгерісті қайталай қолдануға тиіс. Түзетулер Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2012-2014 жылдар кезеңі

Осы құжат Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсер етпейтін келесі түзетулерді қамтиды:

ХҚЕС (IFRS) 5 «Айналымнан тыс, мерзімді сатуға арналған деп жіктелген активтер мен тоқтатылған қызмет»

Активтерді (немесе шығаруға арналған топтарды) шығару әдетте меншіктеушілерге сату немесе тарату арқылы жүзеге асырылады. Түзету бір әдістен екінші әдіске көшу жаңа жоспар ретінде емес бастапқы жоспардың жалғасы ретінде қарастырылуы тиіс екенін түсіндіреді. Сонымен, (IFRS) 5 ХҚЕС-ты қолдану үзілмейді. Бұл түзету перспективті түрде қолданылуы тиіс.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)**

Компания алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер (жалғасы)

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2012-2014 жылдар кезеңі (жалғасы)

ХҚЕС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету»

(i) Қызмет көрсету келісім-шарттары

Түзету өтемақы төлеуді қамтамасыз етуді қарастыратын қызмет көрсетуге арналған келісім-шарттар қаржылық активте жалғаспалы түрде қатыса алатындығы туралы түсіндіреді. Ақпаратты ашып көрсету қажеттілігін анықтау үшін Компания (IFRS) ҚЕХС 7-те жалғаспалы түрде қатыса алатындығына сәйкес жәрдемақы және келісім сипатын бағалау керек. Қандай қызмет көрсетуге арналған келісім-шарттар жалғаспалы түрде қатыса алатындығын бағалау ретроспективті жүзеге асырылуы тиіс. Алайда, Компания бірінші рет енгізілген түзетулерді қолданған жылдық кезеңіне дейінгі кезеңдердегі ақпаратты ашып көрсету талап етілмейді.

(ii) 7 (IFRS) ХҚЕС-ке түзетулерді қысқартылған аралық қаржылық есептілігіне қолдану

Түзету өзара есепке алу ақпараттын ашуға қатысты талаптар, соңғы жылдық есептілігінде мұндай ақпарат елеулі жаңарту туралы ақпарат болған кездегі жағдайларды қоспағанда, қысқартылған аралық қаржылық есептілігінде қолданылмайтындығын түсіндіреді. Түзету ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

ХҚЕС (IAS) 19 «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар»

Түзету жоғары сапалы корпоративтік облигациялар нарығының дамуы облигация шығарылған ел валютасына емес, облигациялар деноминацияланған валютасына бағаланатындығы туралы түсіндіреді. Нақты валютамен көрсетілген жоғары сапалы корпоративтік облигациялардың дамыған нарығы болмаған жағдайда, мемлекеттік облигациялар бойынша мөлшерлемені пайдалану керек. Бұл түзету перспективті қолданылуы тиіс.

ХҚЕС (IAS) 34 «Аралықтақ қаржылық есептілік»

Түзету аралық кезең ақпараты аралықтақ қаржылық есептілігінде немесе аралықтағы қаржылық есептілігінің басқа да тиісті сілтемелері бар жерде (мысалы, басшылық түсіндірмелерінде немесе тәуекелдерді бағалау есептілігінде) ашылуға тиіс деп түсіндіреді. Басқа да ақпарат осындай шарттармен және аралықтақ қаржылық есептілігі ретінде бір уақытта пайдаланушыларға қол жетімді болуы тиіс. Осы түзету ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ҚЕХС түзетулер (IAS) 1 «Ақпарат ашудың саласындағы бастама»

ҚЕХС (IAS) 1 түзетулері қолданыстағы ҚЕХС (IAS) 1 талаптарын айтарлықтай өзгертпейді, одан гөрі түсіндіреді. Түзетулер келесіні түсіндіреді:

- ҚЕХС (IAS) 1-дегі материалдық талаптарын;
- қаржылық жағдай туралы және жиынтық кіріс туралы есептерінің жеке элементтері тәптіштеулі болуы мүмкін;
- Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне ескертпелердің тәртібін таңдауға мүмкіндігі бар;
- үлестік қатысу әдісі бойынша есептелетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың өзге де жиынтық кіріс үлесі бір элементте біріктіріліп ұсынылуы тиіс және кейін пайда немесе залал есеп құрылымында жіктелетін немесе қайта жіктелмейтін элемент ретінде есепке алынады.

Сонымен қатар, түзетулер қаржылық жағдай және жиынтық кіріс туралы есепте қосымша аралық жиынтық сомаларын ұсынуда қолданылатын талаптарды түсіндіреді. Бұл түзетулер Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)**

Компания алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер (жалғасы)

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2012-2014 жылдар кезеңі (жалғасы)

ҚЕХС (IFRS) 10, ҚЕХС (IFRS) 12 және ҚЕХС (IAS) 28 «Инвестициялық ұйымдар: шоғырлану туралы талаптарға жатпайтындарды қолдануға» түзетулер

Түзетулер ҚЕХС (IFRS) 10 «Шоғырландырылған қаржы есептілігіне» сай инвестициялық ұйымдарға қатысты талаптарға жатпайтындарды қолдану кезінде туындаған мәселелерді қарайды. ҚЕХС (IFRS) 10-ға түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілік ұсынымы туралы талаптарға жатпайтындар егер инвестициялық ұйым өзінің барлық еншілес ұйымын әділ құн бойынша бағалайтын болса, инвестициялық ұйымның еншілес ұйымы болатын бас ұйымға да қолданылатынын түсіндіреді.

ҚЕХС (IAS) 28 «Қауымдасқан ұйымдарға және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларға» түзетулер үлесті қатысу әдісін қолданған кезде инвестициялық ұйым болатын инвесторға қауымдасқан ұйымға және бірлескен кәсіпорынға еншілес ұйымдарда өзінің меншік қатысу үлестеріне қолданылатын әділ құн бойынша бағалауды сақтап қалуға мүмкіндік береді.

Бұл түзетулер ретроспективті қолданылады және Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне әсер етпейді, өйткені Компания шоғырлану туралы талаптарға жатпайтындарды қолданбайды.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде шығарылғанмен Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін шығару күніне әлі күшіне енбеген стандарттар мен түсіндірмелер келтірілген. Компания бұл стандарттарды ол күшіне енген күннен бастап қолданбақ ниетте.

ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар»

2014 жылғы шілдеде ҚЕХС кеңесі ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдардың» түпкілікті нұсқасын шығарды, ол ҚЕХС (IAS) 39 «Қаржылық құралдар: тану және бағалауды» және ҚЕХС (IFRS) 9-дың барлық алдыңғы нұсқаларын ауыстырды. ҚЕХС (IFRS) 9 қаржылық құралдардың есебін жүргізу: жіктеу және бағалау құнсыздану және хеджерлеу жобасының үш бөлігін бірге біріктіреді. ҚЕХС (IFRS) 9 2018 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Хеджерлеу есебін жүргізуді қоспағанда стандарт ретроспективті қолданылады, бірақ салыстыра кестені ұсыну міндетті емес. Хеджерлеу есебін жүргізуге қатысты талаптар негізінен кейбір шектеулермен және алып тастаулармен келешекті қолданылады.

Компания жаңа стандартты талап етіліп отырған күшіне енетін күннен бастап қолдануды жоспарлап отыр. 2016 жылы Компания ҚЕХС (IFRS) 9-дың барлық үш бөлігіне әсер етуді жалпы бағалауды жүзеге асырды. Бұл алдын ала бағалау қазіргі кезде қол жетімді ақпаратқа негізделген және егжей-тегжейлі талдау немесе қосымша негізделген және қуатталған келешекте Компания үшін қол жетімді болатын ақпаратты алғаннан кейін өзгертуге болады. Тұтастай алғанда Компания ҚЕХС (IFRS) 9-дың құнсыздануға қойылатын талаптарды қолдануды қоспағанда жаңа талаптардың өзінің бухгалтерлік теңгеріміне және меншік капиталына елеулі әсер етеді деп күтпейді. Компания бағалаушылық резервтің үлкен сомасын шығын деп тануды күтеді, бұл меншік капиталға теріс әсер етеді және келешекте сома өсімін анықтау үшін егжей-тегжейлі талдау жүргізеді.

(а) Жіктеу және бағалау

ҚЕХС (IFRS) 9-дың жіктеуге және бағалауға қоятын талаптарын қолдану кезінде Компания өзінің бухгалтерлік теңгерімі мен меншік капиталына елеулі әсерді күтпейді. Компания қазіргі кезде әділ құн бойынша бағаланатын барлық қаржылық активін әділ құн бойынша бағалауды жалғастыруды жоспарлап отыр.

Саудалық дебиторлық қарыз шарттық ақша ағынын алғанша ұстала тұрады және олар борыш пен пайыздың негізгі сомасы есебіне төлем болатын ақша ағыны пайда болуына алып келеді. Демек, Компания ҚЕХС (IFRS) 9-ға сай өтемдік құн бойынша ескерілуі жалғаса береді деп күтеді.

Алайда Компания барлық құрал ҚЕХС (IFRS) 9-ға сай өтемдік құн бойынша бағалауға арналған өлшемдерге сай келетіні туралы қорытынды жасамас бұрын шарттық ақша ағынының сипатына осы құралдар бойынша егжей-тегжейлі талдау жасайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар (жалғасы)***ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» (жалғасы)**(б) Құнсыздану*

ҚЕХС (IFRS) 9 Компания барлық борыштық қағаздар, қарыздар және 12 айлық күтіліп отырған кредиттік залалдардың сауда дебиторлық берешек немесе бүкіл мерзімге күтіліп отырған кредиттік залалдарды көрсетуін талап етеді. Компания оңайлатылған амалды қолдануды және бүкіл мерзімі ішінде күтіліп отырған кредиттік залалды сауда дебиторлық берешек бойынша көрсетуді жоспарлап отыр. Компания бұл талаптар дебиторлық берешек қамтамасыз етілмегендіктен оның өзінің меншік капиталына елеулі әсер етеді деп күтеді, бірақ ол әсер мөлшерін анықтау үшін болжамды ақпаратты қоса алғанда барлық негізді және расталған ақпарат ескерілген егжей-тегжейлі талдау жүргізуі тиіс.

ҚЕХС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім»

ҚЕХС (IFRS) 15 2014 жылғы мамырда шығарылды және бес кезенді қамтитын үлгіні көздейді, ол сатып алушылармен шарттар бойынша түсімге қатысты қолданылады. ҚЕХС (IFRS) 15-ке сай түсім өтемді көрсететін сомада танылады, оған құқықты ұйым тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыларға беруге айырбас ретінде алуы күтеді.

Түсім бойынша жаңа стандарт ҚЕХС-тың түсімді танитын барлық бар талапты ауыстырады. Толық ретроспективалық қолдану немесе 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін модельдендірілген ретроспективалық қолдану талап етіледі; бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 2016 жылы Компания ҚЕХС (IFRS) 15-ті қолданудың салдарларына алдын ала бағалау жүргізді, оның нәтижелері жүргізіліп жатқан егжей-тегжейлі талдау нәтижелері бойынша қайта қаралуы мүмкін. Бұдан басқа Компания ҚЕХС кеңесі 2016 жылғы сәуірде шығарған түзетулерді назарға алады және келешекте өзгерістерді бақылап отырады.

(і) Ақпаратты ұсынуға және ашуға қойылатын талаптар

ҚЕХС (IFRS) 15-те қолданыстағы ҚЕХС-қа қарағанда ақпаратты ұсынуға және ашуға қойылатын әлдеқайда кең талаптар бар. Ұсынуға қойылатын талаптар қазіргі тәжірибеге елеулі өзгерістер енгізеді және Компания қаржылық есептілігін ашуға қойылатын ақпарат көлемін елеулі ұлғайтады. ҚЕХС (IFRS) 15-те ақпаратты ашуға қойылатын көптеген талап тіптен жаңа.

ҚЕХС (IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28 «Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе олардың жарнасына» түзетулер

Түзетулер қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға сатылатын не оларға енгізілетін еншілес ұйымға бақылаудан айырылуды ескеру бөлігінде ҚЕХС (IFRS) 10 мен ҚЕХС (IAS) 28 арасындағы қарама-қайшылыққа қарайды. Түзетулер ҚЕХС (IFRS) 3 анықтамасына сай инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәміледе бизнесті білдіретін активтерді сату немесе олардың жарнасы нәтижесінде пайда болатын пайда мен залал толық көлемде танылатынын түсіндіреді. Алайда бизнесті білдірмейтін активтерді сату немесе олардың жарнасы нәтижесінде пайда болатын пайда мен залал қауымдасқан ұйымдағы немесе бірлескен кәсіпорындағы инвесторлар ұйымынан бөлек өзгелердегі қатысу үлестері шегінде ғана танылады. ҚЕХС жөніндегі кеңес бұл түзетулердің күшіне ену күнін шектеусіз мерзімге ауыстырды, алайда бұл түзетулерді мерзімінен бұрын қолданатын ұйым оларды келешекті қолдануға тиіс.

ҚЕХС (IAS) 7 «Ақпарат ашу саласындағы бастамашылыққа» түзетулер

ҚЕХС (IAS) 7 «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» ҚЕХС жөніндегі кеңестің ақпаратты ашу саласындағы бастамашылығының бірі болып табылады және қаржы есептілігін пайдаланушыларға ұйымның ақша ағынымен негізделген өзгерістерін де, олармен негізделмеген өзгерістерін де қоса алғанда қаржы қызметімен негізделген міндеттемелеріндегі өзгерістерді бағалауға мүмкіндік беретін ақпаратты ашуын талап етеді.

Осы түзетулерді алғаш қолдану кезінде ұйымдар өткен кезеңдер үшін салыстырмалы ақпаратты беруге міндетті емес. Бұл түзетулер 2017 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Осы түзетулерді қолдану Компанияның қосымша ақпаратты ашуын талап етеді.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)**

Компания алғаш рет қолданған жана стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер (жалғасы)

ХКЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2012-2014 жылдар кезеңі (жалғасы)

ХКЕС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету»

(i) Қызмет көрсету келісім-шарттары

Түзету өтемақы төлеуді камтамасыз етуді қарастыратын қызмет көрсетуге арналған келісім-шарттар қаржылық активте жалғаспалы түрде қатыса алатындығы туралы түсіндіреді. Ақпаратты ашып көрсету қажеттілігін анықтау үшін Компания (IFRS) ҚЕХС 7-те жалғаспалы түрде қатыса алатындығына сәйкес жәрдемақы және келісім сипатын бағалау керек. Қандай қызмет көрсетуге арналған келісім-шарттар жалғаспалы түрде қатыса алатындығын бағалау ретроспективті жүзеге асырылуы тиіс. Алайда, Компания бірінші рет енгізілген түзетулерді қолданған жылдық кезеңіне дейінгі кезеңдердегі ақпаратты ашып көрсету талап етілмейді.

(ii) 7 (IFRS) ХКЕС-ке түзетулерді қысқартылған аралық қаржылық есептілігіне қолдану

Түзету өзара есепке алу ақпараттын ашуға қатысты талаптар, соңғы жылдық есептілігінде мұндай ақпарат елеулі жаңарту туралы ақпарат болған кездегі жағдайларды қоспағанда, қысқартылған аралық қаржылық есептілігінде қолданылмайтындығын түсіндіреді. Түзету ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

ХКЕС (IAS) 19 «Қызметкерлерге берілетін сыйақылар»

Түзету жоғары сапалы корпоративтік облигациялар нарығының дамуы облигация шығарылған ел валютасына емес, облигациялар деноминацияланған валютасына бағаланатындығы туралы түсіндіреді. Нақты валютамен көрсетілген жоғары сапалы корпоративтік облигациялардың дамыған нарығы болмаған жағдайда, мемлекеттік облигациялар бойынша мөлшерлемені пайдалану керек. Бұл түзету перспективті қолданылуы тиіс.

ХКЕС (IAS) 34 «Аралықтақ қаржылық есептілік»

Түзету аралық кезең ақпараты аралықтақ қаржылық есептілігінде немесе аралықтағы қаржылық есептілігінің басқа да тиісті сілтемелері бар жерде (мысалы, басшылық түсіндірмелерінде немесе тәуекелдерді бағалау есептілігінде) ашылуға тиіс деп түсіндіреді. Басқа да ақпарат осындай шарттармен және аралықтақ қаржылық есептілігі ретінде бір уақытта пайдаланушыларға қол жетімді болуы тиіс. Осы түзету ретроспективті түрде қолданылуы тиіс.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ҚЕХС түзетулер (IAS) 1 «Ақпарат ашудың саласындағы бастама»

ҚЕХС (IAS) 1 түзетулері қолданыстағы ҚЕХС (IAS) 1 талаптарын айтарлықтай өзгертпейді, одан гөрі түсіндіреді. Түзетулер келесіні түсіндіреді:

- ҚЕХС (IAS) 1-дегі материалдық талаптарын;
- қаржылық жағдай туралы және жиынтық кіріс туралы есептерінің жеке элементтері тәптіштеулі болуы мүмкін;
- Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне ескертпелердің тәртібін таңдауға мүмкіндігі бар;
- үлестік қатысу әдісі бойынша есептелетін қауымдасқан ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың өзге де жиынтық кіріс үлесі бір элементте біріктіріліп ұсынылуы тиіс және кейін пайда немесе залал есеп құрылымында жіктелетін немесе қайта жіктелмейтін элемент ретінде есепке алынады.

Сонымен қатар, түзетулер қаржылық жағдай және жиынтық кіріс туралы есепте қосымша аралық жиынтық сомаларын ұсынуда қолданылатын талаптарды түсіндіреді. Бұл түзетулер Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)**

Компания алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер (жалғасы)

ХҚЕС-ты жыл сайын жетілдіру, 2012-2014 жылдар кезеңі (жалғасы)

ҚЕХС (IFRS) 10, ҚЕХС (IFRS) 12 және ҚЕХС (IAS) 28 «Инвестициялық ұйымдар: шоғырлану туралы талаптарға жатпайтындарды қолдануға» түзетулер

Түзетулер ҚЕХС (IFRS) 10 «Шоғырландырылған қаржы есептілігіне» сай инвестициялық ұйымдарға қатысты талаптарға жатпайтындарды қолдану кезінде туындаған мәселелерді қарайды. ҚЕХС (IFRS) 10-ға түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілік ұсынымы туралы талаптарға жатпайтындар егер инвестициялық ұйым өзінің барлық еншілес ұйымын әділ құн бойынша бағалайтын болса, инвестициялық ұйымның еншілес ұйымы болатын бас ұйымға да қолданылатынын түсіндіреді.

ҚЕХС (IAS) 28 «Қауымдасқан ұйымдарға және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларға» түзетулер үлесті қатысу әдісін қолданған кезде инвестициялық ұйым болатын инвесторға қауымдасқан ұйымға және бірлескен кәсіпорынға еншілес ұйымдарда өзінің меншік қатысу үлестеріне қолданылатын әділ құн бойынша бағалауды сақтап қалуға мүмкіндік береді.

Бұл түзетулер ретроспективті қолданылады және Компанияның жекеленген қаржылық есептілігіне әсер етпейді, өйткені Компания шоғырлану туралы талаптарға жатпайтындарды қолданбайды.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде шығарылғанмен Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін шығару күніне әлі күшіне енбеген стандарттар мен түсіндірмелер келтірілген. Компания бұл стандарттарды ол күшіне енген күннен бастап қолданбақ ниетте.

ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар»

2014 жылғы шілдеде ҚЕХС кеңесі ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдардың» түпкілікті нұскасын шығарды, ол ҚЕХС (IAS) 39 «Қаржылық құралдар: тану және бағалауды» және ҚЕХС (IFRS) 9-дың барлық алдыңғы нұсқаларын ауыстырды. ҚЕХС (IFRS) 9 қаржылық құралдардың есебін жүргізу: жіктеу және бағалау құнсыздану және хеджерлеу жобасының үш бөлігін бірге біріктіреді. ҚЕХС (IFRS) 9 2018 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Хеджерлеу есебін жүргізуді қоспағанда стандарт ретроспективті қолданылады, бірақ салыстыра кестені ұсыну міндетті емес. Хеджерлеу есебін жүргізуге қатысты талаптар негізінен кейбір шектеулермен және алып тастаулармен келешекті қолданылады.

Компания жаңа стандартты талап етіліп отырған күшіне енетін күннен бастап қолдануды жоспарлап отыр. 2016 жылы Компания ҚЕХС (IFRS) 9-дың барлық үш бөлігіне әсер етуді жалпы бағалауды жүзеге асырды. Бұл алдын ала бағалау қазіргі кезде қол жетімді ақпаратқа негізделген және егжей-тегжейлі талдау немесе қосымша негізделген және қуатталған келешекте Компания үшін қол жетімді болатын ақпаратты алғаннан кейін өзгертуге болады. Тұтастай алғанда Компания ҚЕХС (IFRS) 9-дың құнсыздануға қойылатын талаптарды қолдануды қоспағанда жаңа талаптардың өзінің бухгалтерлік теңгеріміне және меншік капиталына елеулі әсер етеді деп күтпейді. Компания бағалаушылық резервтің үлкен сомасын шығын деп тануды күтеді, бұл меншік капиталға теріс әсер етеді және келешекте сома өсімін анықтау үшін егжей-тегжейлі талдау жүргізеді.

(а) Жіктеу және бағалау

ҚЕХС (IFRS) 9-дың жіктеуге және бағалауға қоятын талаптарын қолдану кезінде Компания өзінің бухгалтерлік теңгерімі мен меншік капиталына елеулі әсерді күтпейді. Компания қазіргі кезде әділ құн бойынша бағаланатын барлық қаржылық активін әділ құн бойынша бағалауды жалғастыруды жоспарлап отыр.

Саудалық дебиторлық қарыз шарттық ақша ағынын алғанша ұстала тұрады және олар борыш пен пайыздың негізгі сомасы есебіне төлем болатын ақша ағыны пайда болуына алып келеді. Демек, Компания ҚЕХС (IFRS) 9-ға сай өтемдік құн бойынша ескерілуі жалғаса береді деп күтеді.

Алайда Компания барлық құрал ҚЕХС (IFRS) 9-ға сай өтемдік құн бойынша бағалауға арналған өлшемдерге сай келетіні туралы қорытынды жасамас бұрын шарттық ақша ағынының сипатына осы құралдар бойынша егжей-тегжейлі талдау жасайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)***ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» (жалғасы)**(б) Құнсыздану*

ҚЕХС (IFRS) 9 Компания барлық борыштық қағаздар, қарыздар және 12 айлық күтіліп отырған кредиттік залалдардың сауда дебиторлық берешек немесе бүкіл мерзімге күтіліп отырған кредиттік залалдарды көрсетуін талап етеді. Компания оңайлатылған амалды қолдануды және бүкіл мерзімі ішінде күтіліп отырған кредиттік залалды сауда дебиторлық берешек бойынша көрсетуді жоспарлап отыр. Компания бұл талаптар дебиторлық берешек қамтамасыз етілмегендіктен оның өзінің меншік капиталына елеулі әсер етеді деп күтеді, бірақ ол әсер мөлшерін анықтау үшін болжамды ақпаратты қоса алғанда барлық негізді және расталған ақпарат ескерілген егжей-тегжейлі талдау жүргізуі тиіс.

ҚЕХС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім»

ҚЕХС (IFRS) 15 2014 жылғы мамырда шығарылды және бес кезеңді қамтитын үлгіні көздейді, ол сатып алушылармен шарттар бойынша түсімге қатысты қолданылады. ҚЕХС (IFRS) 15-ке сай түсім өтемді көрсететін сомада танылады, оған құқықты ұйым тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыларға беруге айырбас ретінде алуды күтеді.

Түсім бойынша жаңа стандарт ҚЕХС-тың түсімді танытын барлық бар талапты ауыстырады. Толық ретроспективалық қолдану немесе 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін модельдендірілген ретроспективалық қолдану талап етіледі; бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 2016 жылы Компания ҚЕХС (IFRS) 15-ті қолданудың салдарларына алдын ала бағалау жүргізді, оның нәтижелері жүргізіліп жатқан егжей-тегжейлі талдау нәтижелері бойынша қайта қаралуы мүмкін. Бұдан басқа Компания ҚЕХС кеңесі 2016 жылғы сәуірде шығарған түзетулерді назарға алады және келешекте өзгерістерді бақылап отырады.

(і) Ақпаратты ұсынуға және ашуға қойылатын талаптар

ҚЕХС (IFRS) 15-те қолданыстағы ҚЕХС-қа қарағанда ақпаратты ұсынуға және ашуға қойылатын әлдеқайда кең талаптар бар. Ұсынуға қойылатын талаптар қазіргі тәжірибеге елеулі өзгерістер енгізеді және Компания қаржылық есептілігін ашуға қойылатын ақпарат көлемін елеулі ұлғайтады. ҚЕХС (IFRS) 15-те ақпаратты ашуға қойылатын көптеген талап тіптен жаңа.

ҚЕХС (IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28 «Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе олардың жарнасына» түзетулер

Түзетулер қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға сатылатын не оларға енгізілетін еншілес ұйымға бақылаудан айырылуды ескеру бөлігінде ҚЕХС (IFRS) 10 мен ҚЕХС (IAS) 28 арасындағы қарама-қайшылықта қарайды. Түзетулер ҚЕХС (IFRS) 3 анықтамасына сай инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәміледе бизнесті білдіретін активтерді сату немесе олардың жарнасы нәтижесінде пайда болатын пайда мен залал толық көлемде танылатынын түсіндіреді. Алайда бизнесті білдірмейтін активтерді сату немесе олардың жарнасы нәтижесінде пайда болатын пайда мен залал қауымдасқан ұйымдағы немесе бірлескен кәсіпорындағы инвесторлар ұйымынан бөлек өзгелердегі қатысу үлестері шегінде ғана танылады. ҚЕХС жөніндегі кеңес бұл түзетулердің күшіне ену күнін шектеусіз мерзімге ауыстырды, алайда бұл түзетулерді мерзімінен бұрын қолданатын ұйым оларды келешекті қолдануға тиіс.

ҚЕХС (IAS) 7 «Ақпарат ашу саласындағы бастамашылыққа» түзетулер

ҚЕХС (IAS) 7 «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» ҚЕХС жөніндегі кеңестің ақпаратты ашу саласындағы бастамашылығының бірі болып табылады және қаржы есептілігін пайдаланушыларға ұйымның ақша ағынымен негізделген өзгерістерін де, олармен негізделмеген өзгерістерін де қоса алғанда қаржы қызметімен негізделген міндеттемелеріндегі өзгерістерді бағалауға мүмкіндік беретін ақпаратты ашуын талап етеді.

Осы түзетулерді алғаш қолдану кезінде ұйымдар өткен кезеңдер үшін салыстырмалы ақпаратты беруге міндетті емес. Бұл түзетулер 2017 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Осы түзетулерді қолдану Компанияның қосымша ақпаратты ашуын талап етеді.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар (жалғасы)**

ҚЕХС (IAS) 12 «Кейінге қалдырылған салық активтерін өткізілмеген залалдарға қатысты тануға» түзетулер

Түзетулер ұйым салық заңнамасы салық салынатын пайдаға қарсы шегерілетін уақытша айырмашылықты қалпына келтіру кезінде осындай шегерімдер жасай алатын оның көздерін шектей алатындығын ескеруге тиіс екендігін түсіндіреді.

Сонымен қатар түзетулерде ұйым келешек салық салынатын пайданы қалай айқындауы тиіс екендігіне қатысты нұсқаулар бар және салық салынатын пайда кейбір активтерді олардың теңгерімдік құнынан артатын сомда өтей алатын жағдаяттарды сипаттайды. Ұйымдар бұл түзетулерді қайталап қолдануға тиіс. Алайда түзетулерді алғаш қолдану кезінде ең бұрынғы салыстырмалы кезеңнің басына меншік капиталдың өзгерісі кезең басына бөлінбеген пайда мен меншік капиталдың өзге де компоненттері арасындағы өзгерістерді тіркемей кезең басына бөлінбеген пайда құрамында (немесе тиісінше меншік капиталдың басқа компоненті құрамында) таныла алады. Мұндай босатуды қолданатын ұйымдар бұл фактіні ашуы тиіс. Бұл түзетулер 2017 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Егер ұйым осы түзетулерді неғұрлым ерте кезеңге қатысты қолданса, ол осы фактіні ашуға тиіс. Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржы есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде.

ҚЕХС (IFRS) 2 «Акция негізіндегі төлемдер бойынша операцияларды жіктеу және бағалауға» түзетулер

ҚЕХС жөніндегі кеңес ҚЕХС (IFRS) 2 «Акция негізіндегі төлемдерге» түзетулерді шығарды, оларда негізгі үш қырлары каралады: акция негізіндегі төлемдер бойынша операцияларды ақша қаражаттары есебімен бағалау құқығына өту шарттарының әсері; төлем көзінен ұсталатын салық бойынша міндеттемелер үшін нетто-негіздегі есеп айырысу шарттарымен акциялар негізіндегі төлемдер бойынша операцияларды жіктеу; нәтижесінде операция ақша қаражатымен есеп айырысатын операция ретінде жіктелуді тоқтатып үлестік құралдармен есеп айырысу операциясы ретінде жіктеле бастайтын акциялар негізіндегі төлемдер бойынша операциялар шарттарының өзгерісін ескеру.

Түзетуді қабылдау кезінде ұйымдар өткен кезеңдер үшін ақпаратты қайта есептеуге міндетті емес, алайда барлық үш қырға қатысты түзету қолданылған және басқа да өлшемдер сақталған жағдайда қайталап қолдануға жол беріледі. Түзетулер 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Қазіргі кезде Компания осы түзетулердің өзінің жекелеген қаржы есептілігіне мүмкін болатын әсерін бағалайды.

ҚЕХС (IFRS) 16 «Жалдау»

ҚЕХС (IFRS) 16 2016 жылғы қаңтарда шығарылды және ҚЕХС (IFRS) 17 «Жалдауды» ауыстырады, КРМФО (IFRIC) 4 «Жалдау белгілері келісімінде қолдағы барды айқындау», ПКР (SIC) 15 «Операциялық жалдау – ынталандыруларды» түсіндіру және ПКР (SIC) 27 «Жалдаудың заңды нысаны бар операциялардың маңызын айқындауды» түсіндіру. МСФО (IFRS) 16 жалдау туралы ақпаратты тану, бағалау, ұсыну және ашу қағидаларын белгілейді және жалға алушылар барлық жалдау шартын қаржылық жалдауға арналған ҚЕХС (IAS) 17-де көзделген есепке алу тәртібіне ұқсас теңгерімде есепке алудың бірыңғай үлгісін пайдалана отырып көрсетуін талап етеді. Стандарт жалға алушыларды танудың екі түрінен босатуды көздейді – құны төмен активтерді жалдауға (мысалы, компьютерлер) және қысқа мерзімді жалдауға (12 айдан артық емес мерзімге жалдау) қатысты. Жалдау басталатын күнге жалға алушы жалдау төлемдеріне қатысты міндеттемелерді (яғни жалдау жөніндегі міндеттеме), сондай-ақ жалдау мерзімі ішінде базалық активті пайдалану құқығын білдіруші активті (яғни пайдалану құқығы нысанындағы актив) танитын болады. Жалға алушылар пайдалану құқығы нысанындағы активтің өтелімі шығыстарын жалдау жөніндегі міндеттеменің пайыздық шығысынан бөлек тануға міндетті болады.

Жалға алушылар сонымен қатар белгілі бір оқиға (мысалы, индекстің немесе осындай төлемдерді белгілеу үшін пайдаланатын ставканың өзгеруі нәтижесінде келешек жалдау төлемдерінің өзгеруі) басталған кезде міндеттемелерді қайта бағалауға тиіс болады. Көпшілік жағдайда жалға алушы пайдалану құқығы нысанындағы активті түзету ретінде жалдау жөніндегі міндеттемені қайта бағалау сомасын ескеретін болады.

ҚЕХС (IFRS) 16-ға сәйкес жалға алушы үшін есепке алу тәртібі іс жүзінде қазіргі кезде қолданыстағы ҚЕХС (IAS) 17 талаптарымен салыстырғанда өзгермейді. Жалға алушылар жалдауды ҚЕХС (IAS) 17-дегідей жіктеу қағидаттарын пайдаланып, бұл ретте жалдаудың екі түрін бөле отырып: операциялық және қаржылық, жіктеуді жалғастырады.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****3.20 Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)***ҚЕХС (IFRS) 16 «Жалдау» (жалғасы)*

Сонымен қатар ҚЕХС (IFRS) 16 жалға берушілер мен жалға алушылардан ҚЕХС (IAS) 17-мен салыстырғанда ақпараттың ауқымды көлемін ашуды талап етеді.

2019 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты ҚЕХС (IFRS) 16 күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі, бірақ ұйымның ҚЕХС (IFRS) 17 қолдану күнінен ерте емес. Жалға алушы бұл стандартты қайталап қолдануды немесе түрлендірілген қайталап қолдануды пайдалана отырып пайдалануға құқылы. Стандарттың өтпелі жағдайы белгілі бір босатуды көздейді. 2017 жылы Компания ҚЕХС (IFRS) 16-ның өзінің жекелеген қаржылық есептілігіне әсер ету мүмкіндігін бағалауды жоспарлап отыр.

4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР

Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ міндеттемелер шарттары туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне қатысты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтің немесе міндеттеменің теңгерімдік құнына елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

Компанияның тәуекелдерге ұшырауы туралы және айқынсыздықтары туралы өзге де ақпаратты ашу мына ескертпелерде ұсынылған:

- қаржылық тәуекелдерді басқару максаты мен саясаты (28-ескертпе);
- сезгіштік талдамасы туралы ақпаратты ашу (28-ескертпе).

Бағалау мәндері және болжаулар

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің теңгерімдік құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін. Компанияның болжаулары мен бағалау мәндері ол жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде оның қолында болған бастапқы деректерге негізделген.

Алайда ағымдағы жағдаяттар мен болашаққа қатысты болжаулар нарықтық өзгерістер мен Компания бақылауында емес жағдаяттарға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер олардың пайда болуына қарай болжауларда көрініс табады.

Негізгі құралдарды қайта бағалау

Компания негізгі құралдарын қайта бағаланған құнымен есептейді. 2016 жылдың ішінде Компания негізгі құралдарды қайта бағалау үшін тәуелсіз кәсіби бағалаушыны жұмысқа тарты.

Негізгі құралдың технологиялық мұнайды қоспағанда әділ құнын анықтауға арналған бастапқы деректер әділ құн сатысының 3-ші деңгейіне жатады (бақыланбайтын бастапқы деректер).

Бағалау үшін пайдаланған әдіснама, алғаш кезде, ауыстырудың өтелімді құнын бағалауға негізделген («шығынды әдіс»). Егер бағаланатын объект жаңа немесе құрылыс кезеңінде, сондай-ақ нарығы шектеулі объектілерге (арнайы объектілер) жататын болса және олардың ықтимал сату бағасы туралы ақпарат болмағандықтан (белсенді нарық жоқ кезде) шығынды тәсіл қолданылады.

Бағалау аясында бағалаушы Компанияның негізгі құралдары арнайы объектілерінің экономикалық тозу көлемін талдаған кезде, кіріс тәсілін пайдалана отырып баламалық пайдалылыққа тест жүргізді. Баламалық пайдалылық қолдану құндылығын бағалау жолымен есептелген. Пайдалылық құндылықты есептеген кезде мына негізгі жорамалдар қолданылды:

Дисконттау мөлшерлемесі	12,55%
Өсудің ұзақ мерзімді қарқыны	4,58%
Аса маңызды актив қызметінің қалдық мерзімі	18,2 жыл

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)****Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)***Негізгі құралдарды қайта бағалау (жалғасы)*

Пайдаланудың алынған құндылығы ауыстырудың өтелімді құнынан томен болды және, яғни, Компанияның негізгі құралдарының әділ құны болып көрсетілді. Пайдаланудан құндылықты бағалау нәтижесі ұсынылған қызметтерді сату мөлшеріне, ұсынылған қызметтер тарифінің деңгейіне, күрделі және ағымдағы шығындар көлеміне қатысты болжамдарға сезгіш.

Қайта бағалау нәтижесінде Компанияның негізгі құралдарының (технологиялық мұнайды қоспағанда) нетто-құны 100.677.495 мың теңгеге ұлғайды.

Технологиялық мұнайды қайта бағалау

Технологиялық мұнайды қайта бағалау мұнайдың әділ құнының ауытқуы айтарлықтай жиі әрі елеулі болатындықтан, жыл сайын жүргізіледі. Технологиялық мұнай 2016 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша қайта бағаланды.

Технологиялық мұнайдың әділ құнын айқындау үшін бастапқы деректер әділ құн иерархиясының 2-деңгейіне жатқызылады (белгіленбейтін бақыланған бастапқы деректер).

Келесі пайымдауларды технологиялық мұнайдың әділ құнын айқындау кезінде Компания басшылығы назарға алған болатын:

- технологиялық мұнай құбырды пайдалану үдерісінің ажырағысыз бөлігі, онсыз тасымалдау мүмкін емес және тиісінше бағалау нысаны мамандандырылған актив болып табылады;
- технологиялық мұнай ТМРЖБҚК қойған шектеулер нәтижесінде сатыла да және өзгедей түрде пайдаланыла да алмайды;
- ТМРЖБҚК және Үкімет елдегі жалпы баға индексіне тарифтердің жағымсыз әсерінің алдын алу үшін оларды мұқият қадағалап отырады (экспорт үшін тарифты қоспағанда), және тиісінше егер мұнай халықаралық нарық бағасы бойынша бағаланған болса, оның құнын өтеуге мүмкіндік бермейтін деңгейде белгіленуі мүмкін;
- Компанияға ҚМГ белгілеген қағида әсер етеді және егер мұнайдың белгілі бір бөлігін сатуға шешім қабылданып, мұндай шешімді ТМРЖБҚК бекіткен жағдайда, ол тек ҚМГ тобының сауда бөлімшесіне ғана ішкі баға бойынша сатылуы мүмкін;
- және егер Компанияға құбырдың жаңа бөліктерін толтыру үшін қосымша мұнай қажет болса, ол оны осындай ішкі бағамен ҚМГ тобының кәсіпорнынан сатып алар еді.

Осы факторлардың бәрін назарға алып, басшылық әділ құнын көрсету үшін құбырдағы технологиялық мұнайға мейлінше сай келетін, 2016 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша, нарықтық құнын 107,16 АҚШ доллары (35.714 теңгеге баламалы) көлемінде анықтады (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 84,71 АҚШ доллары (28.802 теңгеге баламалы). Мұнай құнының өзгеруінің әсері 16.573.065 мың теңгені құрады, сондай-ақ 2016 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2.401.160 мың теңге мөлшерінде мұнай қалдықтарын қосымша бағалау танылды, қайта бағалаудың жалпы көрсеткіші 18.974.225 мың теңгені құрады.

2016 жылғы 31 желтоқсанға құбырдағы мұнай көлемі 2.460.143 тоннаны құрады (2015 жылғы 31 желтоқсан: 2.397.778 тонна). 2016 жылғы 31 желтоқсанға түгендеу нәтижелері бойынша 67.233 тонна (2015 жылғы 31 желтоқсан: 101.424 тонна) артық мұнай анықталды және кезең ішінде 4.868 тонна мұнай есептен шығарылды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)****Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)***Негізгі құралдардың құнсыздануы*

Егер активтің не ААТБ-ның теңгерімдік құны оның сатуға жұмсалатын шығындарды шегергендегі әділ құн мен құндылықтарды пайдаланудың мөлшерінен жоғары болатын өтілетін құннан асып кетсе құнсыздық орын алады. Сатуға жұмсалатын шығындарды шегергендегі әділ құн есебі ұқсас активтерді тәуелсіз тараптар арасында сату операциялары міндетті күші бар акпаратқа немесе активтің шығуынан болған косымша шығындарды шегергендегі бақыланатын нарықтық бағаларға негізделген. Құндылықтарды пайдаланудың есебі акша ағынының дисконтталу моделіне негізделген. Акша ағындары бюджет негізінде келесі бес жылға анықталады және Компанияның ол қызметті жүргізу бойынша міндеттемелері жоқ қайта құрылымдау бойынша қызметті және келешекте ААТБ құнсыздану мәніне тексерілетін активтердің нәтижелерін жақсартатын елеулі инвестицияларды қамтымайды. Өтелетін сома ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындарының моделінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ақ ақшалай қаражаттың күтілетін түсімдеріне және экстраполяциялау мақсатында пайдаланылған өсу қарқынына анағұрлым сезімтал.

Негізгі құралдар қызметінің пайдалы мерзімі

Компания негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы мерзімін ең әрі дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күту бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер ҚЕХС (IAS) 8 «Есеп жүргізу саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателіктерге» сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Компанияның пайдалану мерзімі аяқталғаннан кейін магистральдық құбырды (мұнай құбырын) жою және қоршаған ортаны қалпына келтіру, оның ішінде жерді қайта өңдеу шараларын өткізу бойынша заңдық міндеттемесі бар. Құбырлардың пайдалы қолдану мерзімі біткенде ауыстыруға байланысты, жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме іс-шаралары жүргізіледі.

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемеге алынған резерв Қазақстан Республикасында қолданылатын техникалық ережелер мен нормаларға сәйкес бөлшектеу және жерді қайта өңдеу бойынша жүргізілетін жұмыстардың Компания есептеген құны негізде бағаланады (1 км құбырды бөлшектеу бойынша шығын сомасы 4.036 мың теңгені құрайды (2015 жылғы 31 желтоқсан: 3.773 мың теңге).

Сондай-ақ активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер құрамында қалдықтарды орналастыру полигондарын жою бойынша резерв көрсетілген. Резерв Экологиялық кодексіне сәйкес 2013 жылы құрылды, осыған сәйкес қалдықтарды орналастыру полигондарының иесі жерді қайта өңдеу және полигон жабылғаннан кейін қоршаған ортаға әсерді мониторингтеу бойынша іс-шаралар жүргізу үшін жою қорын құрады.

Міндеттемені орындаудың күтілетін мерзімі ішінде инфляцияның болжалды мөлшерлемесі және есепті кезеңнің соңындағы төменде берілген дисконт мөлшерлемесі қолданыла отырып, резерв сомасы есепті мерзімнің соңына қарай анықталды:

	2016 жыл	2015 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	8,72%	6,73%
Инфляцияның мөлшерлемесі	5,58%	6,0%
Міндеттемені орындаудың мерзімі	18 жыл	10 жыл

Дисконтталу мөлшерлемесін есептеу Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары бойынша тәуекелдерсіз мөлшерлемелерге негізделеді.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге арналған резервтің теңгерімдік құны 15.022.086 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 21.999.701 мың теңге) (15-ескертуге).

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)****Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)**

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме (жалғасы)

Залалды жою кезіндегі шығындарды бағалау табиғатты қорғау талаптарындағы және заңнаманы түсіндірудегі әлеуетті өзгерістерге ұшырайды. Сондай-ақ, мұндай шығындарды бағалау кезіндегі айқынсыздықтар балама таңдаулардағы, бұзылған жерлерді жою мен қайта қалпына келтіру әдістеріндегі, дисконт деңгейлері мен инфляция мөлшерлемесіндегі және осы міндеттеме күшіне енетін кезеңдегі әлеуетті өзгерістерді қамтиды.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелердің маңызды болжамдарының өзгерісіне сезімталдықты талдау келесідей берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Мөлшерлеменің (төмендеуі)/өсуі	Міндетеменің өсуі/(төмендеуі)
Дисконттау мөлшерлемесі	-0,5% +0,5%	1.295.416 (1.187.245)
Инфляция мөлшерлемесі	-0,5% +0,5%	(1.226.556) 1.329.128

Күмәнді борыштар бойынша резервтер

Компания күмәнді дебиторлық берешектер, жеткізушілерге берілген алдын ала төлемдер және өзге де активтер бойынша резерв жасайды. Күмәнді шоттарды бағалаған кезде тапсырыс беруші қызметінің алдыңғы және күтілетін нәтижелері назарға алынады. Экономикадағы, саладағы немесе тапсырыс берушінің нақты сипаттамасындағы өзгерістер жекелеген қаржылық есептілікте ескерілген күмәнді шоттарға резерв бойынша түзетулер енгізуді қажет етуі мүмкін. 2016 және 2015 жылғы 31 желтоқсандағы күмәнді шоттар бойынша резервтер 696.903 мың теңге және 790.332 мың теңге сомасында қалыптасты (8, 10 және 13-ескертпелер).

Салықтар бойынша резервтер

Күрделі салық заңнамасын түсіндіруге, салық заңнамасындағы өзгерістерге, сондай-ақ келешекте салық салынылатын кірістерді алу мерзімі мен сомаларына қатысты айқындық жоқ. Шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипатының күрделілігін ескергенде, нақты нәтижелер мен қабылданып рұқсат етілген нәтижелер арасында пайда болған айырма немесе мұндай рұқсат етілген нәтижелердің болашақтағы өзгеруі пайда салығы бойынша шығыстар немесе кірістер сомасы есептілігінде көрсетілген болашақ түзетулерге әкелуі мүмкін. Негізделген болжамдарға сүйене отырып, Компания өз қызметін жүзеге асыратын елдердегі салық органдары жүргізген салық тексеруінен болуы мүмкін салдарына арнап резерв жасайды. Мұндай резервтердің мөлшері түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің және салық заңнамасын салық төлеуші компанияның және тиісті салық органының түсіндіруіне тәуелді болады. Талдаудағы мұндай айырмашылықтар мемлекеттегі басымды жағдайға байланысты туындайды.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер

Мерзімі ұзартылған салық активтері салық салыныатын пайда алынуы мүмкін деңгейде пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады және қарсы салық залалдары оған есептелуі мүмкін. Болашақ салық салыныатын пайданы алудың ықтимал мерзімі мен мөлшері негізінде жекелеген қаржылық есептілікте тануға болатын мерзімі ұзартылған салық активтері сомасын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдауы қажет. 2016 жылғы 31 желтоқсанда мерзімі ұзартылған салық бойынша танылған активтер сомасы 6.264.691 мың теңге болды (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 8.175.916 мың теңге) (25-ескертпне). 2016 және 2015 жылдарғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның мерзімі ұзартылған салық бойынша мойындалмаған активтері болған жоқ.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)****Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)***Қызметкерлерге сыйақылар*

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарийлік әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарийлік әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарийлік әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды. Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және еңбек қызметінің аяқталуы бойынша қызметкерлерге төленетін сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына байланысты мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал. Барлық болжам әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Қазақстанда корпоративтік бағалы қағаздар белсенді нарығының болмауына байланысты шегерудің тиісті мөлшерлемесін анықтау кезінде Компания басшылығы еңбек қызметінің аяқталуы бойынша сыйақылардың қолданылуының күтіліп отырған мерзіміне сәйкес келетін өтеудің қолдану мерзімдері бар мемлекеттік бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесін (МЕУКАМ) ескереді. Тиісті бағалы қағаздар сапасы одан әрі ұдайы талданып отырады.

Өлім-жітім деңгейі ашық қол жетімді өлім-жітім кестесіне негізделеді. Болашақ жалақы мөлшерінің көбеюі және зейнетақы мөлшерінің көбеюі күтіліп отырған болашақ құнсыздану қарқынына негізделеді.

2016 жылғы желтоқсанда «ҚазТрансОйл» АҚ және «ҚазТрансОйл» АҚ қызметкерлері арасындағы ұжымдық шартқа өзгерістер енгізілді, оның өзгеруінен болған әсер өткен кезендер қызметтерінің құны ретінде көрсетілді (15-ескертуге).

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарийлік болжамдар мынадай түрде берілген:

<i>Пайызбен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	9,7%	6,55%
Болашақта жалақының өсуі	7,0%	6,0%
Өлім-жітім пайызы	7,0%	12,0%

2016 жылғы 31 желтоқсанға еңбек қызметінің аяқталуынан кейін қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттеменің орташа ұзақтығы 19 жылды құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 16 жыл).

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің маңызды болжамдарының өзгерісіне сезімталдықты талдау келесідей берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Мөлшерлеменің (төмендеуі)/өсуі	Міндеттеменің өсуі/(төмендеуі)
Дисконттау мөлшерлемесі	-0,5% +0,5%	536.591 (504.117)
Болашақта жалақының өсуі	-0,5% +0,5%	(526.219) 556.206
Өмірдің ұзақтығы	-1 жыл +1 жыл	(77.751) 77.069

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**5. АКЦИЯНЫҢ ТЕҢГЕРІМДІК ҚҰНЫ ЖӘНЕ АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА**

Акцияға базалық пайда сомалары Компанияның жай акцияларын ұстаушыларына тиісті кезеңдегі таза пайданы кезең ішіндегі айналымдағы жай акциялардың орташа санына бөлу жолымен есептелген.

Компания айырбасталымды қаржы құралдарын шығармайтындықтан бір акцияның базалық пайдасы акцияға таратылған пайдаға тең.

Төменде акцияға базалық пайда есептеуде пайдаланылған пайда мен акциялар саны туралы ақпарат келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Компанияның жай акцияларын ұстаушыларына тиісті таза пайда	46.843.761	79.642.729
Акцияға базалық пайданы есептеуге арналған жай акциялардың орташа саны	384.631.224	384.635.599
Компанияның жай акцияларын ұстаушыларына тиісті есепті жылдағы пайдаға қатысты акцияға базалық пайда (теңгемен)	122	207

Жай акциялардың теңгерімдік құны

Төменде Компанияның бас компаниясы үшін ҚҚБ талаптарына сәйкес бір жай акцияның теңгерімдік құны көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Активтер жиыны	691.872.944	570.861.412
Минус: материалдық емес активтер (12-ескертпе)	(1.181.457)	(1.478.896)
Минус: міндеттемелер жиыны	(141.300.479)	(127.490.985)
Жай акциялардың теңгерімдік құнын есептеуге арналған таза активтер	549.391.008	441.891.531
Жай акциялар саны	384.628.099	384.635.599
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	1.428	1.149

6. АҚША ҚАРАЖАТТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттар және олардың баламалары келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	52.590.424	10.126.290
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген мерзімді салымдар	10.699.446	33.783.170
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген ағымдағы шоттар	1.206.547	23
Банктердегі теңгемен көрсетілген ағымдағы шоттар	285.255	86.613
Банктердегі Ресей рублімен көрсетілген ағымдағы шоттар	4.999	780
Банктердегі өзге де ағымдағы шоттар	15.127	12.871
Жолдағы ақша	52	27
Кассадағы қолма-қол ақша	496	642
Жиыны	64.802.346	44.010.416

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктерде теңгемен орналасқан ағымдағы шоттар мен 3 айға дейінгі мерзімді салымдардың сыйақы мөлшері жылдық 0,5%-дан бастап 10,5%-ға дейін пайыздар бойынша есептелді (2015 жылғы 31 желтоқсанда: жылдық 0,47%-дан 32%-ға дейін).

АҚШ долларымен орналасқан ағымдағы шоттар мен 3 айға дейінгі мерзімді салымдардың сыйақы мөлшері 0,25%-дан бастап 4%-ға дейін жылдық мөлшерлеме бойынша есептелді (2015 жылғы 31 желтоқсанда: жылдық 0,25%-дан 3%-ға дейін).

Теңгеге қатысты АҚШ долларының айырбас бағамының өзгеру нәтижесінде (3.3-ескертпе), есепті кезеңде Компания, негізінен, екінші деңгейдегі банктердегі шетел валютасындағы (АҚШ долларында) ағымдағы шоттарда, 3 айға дейінгі мерзімді салымдарда, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарда орналасқан ақша қаражаттарына байланысты бағамдық айырмадан болған залал таныды. 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бағамдық айырмадан болған залалдың таза құны 1.438.984 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін – 24.930.255 мың теңге).

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**7. ӨЗГЕ ДЕ ҚЫСҚА ЖӘНЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ**

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де қысқа және ұзақ мерзімді қаржы активтері келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ долларымен көрсетілген қысқа мерзімді банк салымдары	14.498.115	12.322.761
Төңгемен көрсетілген қысқа мерзімді банк салымдары	1.000.000	–
Төңгемен көрсетілген ұзақ мерзімді банк салымдары	4.182.770	4.487.436
Салымдар бойынша есептелген пайыздар	177.503	124.076
Байланысты тараптарға берілген пайызсыз қарыздар (26-ескертпе)	–	18.735.079
Итого	19.858.388	35.669.352

2016 жылғы 31 желтоқсанда банк салымдары келесі түрде көрсетілді:

- өтеу мерзімі 2017 жылғы қаңтарда аяқталатын, пайыздық жылдық мөлшерлемесі 11%-ды құрайтын, 3 айдан 12 айға дейінгі мерзімге теңгеде қазақстандық банкте орналастырылған қысқа мерзімді банк салымы;
- өтеу мерзімі 2017 жылғы шілдеде және тамызда аяқталатын, пайыздық жылдық мөлшерлемесі 1%-дан 2%-ға дейінгі (2015 жылғы 31 желтоқсанға: жылдық мөлшерлемесі 1,4%-дан 2%-ға дейінгі) 3 айдан 12 айға дейінгі мерзімге АҚШ долларында қазақстандық банктерде орналастырылған қысқа мерзімді салымдар (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 2016 жылдың наурыз және мамыр айларында);
- Компания жұмысшыларын тұрғын үймен қамтамасыз ету аясында жеңілдетілген несиелеу мөлшерлеменен орналастырылған, сәйкесінше 2029 жылға және 2026 жылға дейінгі мерзімге 2%-дан 3,5%-ға дейін пайыздық жылдық мөлшерлеменен пайдаланылуы шектелген ұзақ мерзімді салымдар (2015 жылғы 31 желтоқсанға: сәйкесінше 2029 жылға және 2025 жылға дейінгі мерзімге 2%-дан 3,5%-ға дейін пайыздық жылдық мөлшерлеменен).

8. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қысқа мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (26-ескертпе)	2.951.440	1.394.939
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	2.213.667	1.000.631
Үшінші тараптардың өзге де сауда дебиторлық берешегі	672.110	982.238
Байланысты тараптардың өзге де дебиторлық берешегі (26-ескертпе)	509	36.122
	5.837.726	3.413.930
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(643.607)	(736.090)
Жиыны	5.194.119	2.677.840

Қысқа мерзімді сауда және өзге де дебиторлық берешек бойынша резервтегі өзгерістер келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
1 қаңтарға	736.090	634.885
Бір жылға (қайтару)/есептеу (20-ескертпе)	(91.132)	107.934
Берешекті есептен шығарудағы қолдану	(1.351)	(6.729)
31 желтоқсанға	643.607	736.090

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**8. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)**

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша туындау мерзімдері бойынша қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешегін талдау келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	Жиыны	Мерзімі өткізілмеген, әрі құнсызданбаған	Мерзімі өткізілген, бірақ құнсызданбаған				
			<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	>120 күн
2016 жыл	5.194.119	3.379.432	310.133	762.602	658.075	52.960	30.917
2015 жыл	2.677.840	2.532.905	45.204	57.883	26.380	15.468	–

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де дебиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

Мың теңгемен	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен	5.192.550	2.676.647
Шетел валютасымен	1.569	1.193
Жиыны	5.194.119	2.677.840

9. ҚОРЛАР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорлар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Босалқы бөлшектер	1.315.537	1.388.802
Отын	528.839	515.487
Құрылыс материалдары	196.667	111.722
Арнайы киім	144.234	98.406
Тауарлар	133.548	140.887
Химиялық реагенттер	52.781	89.372
Өзге де	220.664	205.040
Жиыны	2.592.270	2.549.716

10. ӨЗГЕ ДЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де қысқа мерзімді активтер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Мұнайды тасымалдау бойынша келік экспедиция қызметтері үшін берешек	5.551.741	5.767.898
Өтеуге жататын ҚҚС	757.468	3.403.826
Байланысты тараптарға алғытөлемдер (26-ескертпе)	257.916	1.841.099
Үшінші тараптарға алғытөлемдер	111.171	151.948
Өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем	259.282	211.765
Сақтандыру бойынша алдын ала төлем	31.629	49.092
Қызметкерлердің берешегі	8.254	12.302
Болашақ кезеңдер шығыстары	7.883	213
Байланысты тараптардың болашақ кезеңдер шығыстары (26-ескертпе)	5.791	–
Өзге де	1.180	1.091
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(38)	(984)
	6.992.277	11.438.250

Өзге де қысқа мерзімді активтер бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
1 қаңтарға	984	3.689
Резервті қайтару (20-ескертпе)	(946)	(81)
Алғытөлемдерді шығарудағы қолдану	–	(8)
Өзге де ағымдағы активтерді есептен шығарудағы қолдану	–	(2.616)
31 желтоқсанға	38	984

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

11. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технология- лық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	3.935.614	181.224.490	8.075.342	64.221.098	110.571.364	69.260.331	15.264.421	51.076.938	503.629.598
Түсімдер	806	280.519	389.853	282.712	631.864	494	532.088	35.877.528	37.995.864
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта еңдеу бойынша міндеттемелерінен болған түсімдер (15-өскертпе)	-	129.237	-	-	-	-	-	-	129.237
Шығарылу	(3.386)	(1.155.418)	(25.897)	(97.204)	(230.402)	(173.974)	(169.103)	(10.409)	(1.865.793)
Жете бағалау (активті қайта бағалаудан болған резерв)	2.020.215	42.647.924	5.033.982	15.126.251	37.863.104	18.974.225	7.072.163	59.908	128.797.772
Қайта бағалаудан болған (құнсыздану)/жете бағалау (пайда және залал есебінен)	(45.840)	173.140	218.623	(1.851.926)	(1.338.183)	-	281.112	(6.582.978)	(9.146.052)
Қайта бағалаудан болған жинақталған өтелім мен құнсыздануды алу	-	(32.825.419)	(3.188.501)	(14.918.701)	(32.288.170)	-	(8.278.311)	(22.410)	(91.521.512)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған	23.210	11.930.268	6.884	12.676.544	17.592.514	-	348.469	(42.577.889)	-
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (12-өскертпе)	-	-	-	-	-	-	-	(24.327)	(24.327)
Аударымдар мен ауыстырулар	-	(2.488)	(108.642)	(138.898)	363.359	-	19.421	(132.752)	-
2016 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	5.930.619	202.402.253	10.401.644	75.299.876	133.165.450	88.061.076	15.070.260	37.663.609	567.994.787
2015 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(26.043.932)	(2.528.532)	(12.037.870)	(25.633.779)	(199.540)	(6.818.490)	(22.410)	(73.284.553)
Тозу	-	(13.359.491)	(1.401.551)	(4.734.532)	(14.559.152)	-	(3.453.791)	-	(37.508.517)
Шығарылу	-	919.840	24.668	82.236	219.035	171.927	167.649	-	1.585.355
(Құнсыздану)/қалпына келтіру (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	(3.336)	-	-	1.702	(171.927)	-	(3.134)	(176.695)
(Құнсыздану)/қалпына келтіру (кірістер мен шығындар есебінен)	-	(2.964)	-	-	5.671	-	-	(54.507)	(51.800)
Қайта бағалаудан болған жинақталған өтелім мен құнсыздануды алу	-	32.825.419	3.188.501	14.918.701	32.288.170	-	8.278.311	22.410	91.521.512
Аударымдар мен ауыстырулар	-	246	(133)	4.485	(3.689)	-	(909)	-	-
2016 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(5.664.218)	(717.047)	(1.766.980)	(7.682.042)	(199.540)	(1.827.230)	(57.641)	(17.914.698)

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

11. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технология- лық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	3.905.170	147.474.455	6.279.383	59.315.573	101.311.191	69.238.572	14.269.705	27.625.768	429.419.817
Түсімдер	26	3.131	1.938.243	52.332	1.503.954	-	1.010.513	71.783.342	76.291.541
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта еңдеу бойынша міндеттемелерінен болған түсімдер (15-ескертуге)	-	1.674.849	-	-	-	-	-	-	1.674.849
Шығарылу	(13.414)	(1.592.467)	(224.365)	(187.081)	(618.593)	(140.123)	(426.128)	(237.588)	(3.439.759)
Бағаның кемуі (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	-	-	-	-	(2.759.330)	-	-	(2.759.330)
Артылғандарды қайта бағалау (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	-	-	-	-	2.921.212	-	-	2.921.212
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге ауыстыру	(2.443)	-	-	(27.573)	-	-	-	-	(30.016)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған	46.275	30.335.502	6.430	5.254.159	10.846.917	-	250.517	(46.739.800)	-
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (12-ескертуге)	-	-	-	-	-	-	-	(448.716)	(448.716)
Ауыстырулар мен аударымдар	-	3.329.020	75.651	(186.312)	(2.472.105)	-	159.814	(906.068)	-
2015 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	3.935.614	181.224.490	8.075.342	64.221.098	110.571.364	69.260.331	15.264.421	51.076.938	503.629.598
2014 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(14.327.030)	(1.546.897)	(7.116.726)	(14.601.608)	-	(4.222.557)	(20.115)	(41.834.933)
Тозу	-	(10.245.282)	(1.204.066)	(4.943.046)	(11.503.849)	-	(2.994.353)	-	(30.890.596)
Шығарылу	-	194.239	222.431	153.001	607.195	70.058	417.457	155.238	1.819.619
Құнсыздану (активті қайта бағалаудан болған резерв)	-	(697.404)	-	(74.850)	(60.242)	(195.867)	(346)	(27.094)	(1.055.803)
Құнсыздану (кірістер мен шығындар есебінен)	-	(951.986)	-	(68.763)	(100.868)	(73.731)	(5.095)	(130.439)	(1.330.882)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге ауыстыру	-	-	-	8.042	-	-	-	-	8.042
Ауыстырулар мен аударымдар	-	(16.469)	-	4.472	25.593	-	(13.596)	-	-
2015 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(26.043.932)	(2.528.532)	(12.037.870)	(25.633.779)	(199.540)	(6.818.490)	(22.410)	(73.284.553)
2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша									
Қайта бағаланған құны	5.930.619	202.402.253	10.401.644	75.299.876	133.165.450	88.061.076	15.070.260	37.663.609	567.994.787
Жинақталған өтелім және құнсыздану	-	(5.664.218)	(717.047)	(1.766.980)	(7.682.042)	(199.540)	(1.827.230)	(57.641)	(17.914.698)
Теңгерімдік құн	5.930.619	196.738.035	9.684.597	73.532.896	125.483.408	87.861.536	13.243.030	37.605.968	550.080.089
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша									
Қайта бағаланған құны	3.935.614	181.224.490	8.075.342	64.221.098	110.571.364	69.260.331	15.264.421	51.076.938	503.629.598
Жинақталған өтелім және құнсыздану	-	(26.043.932)	(2.528.532)	(12.037.870)	(25.633.779)	(199.540)	(6.818.490)	(22.410)	(73.284.553)
Теңгерімдік құн	3.935.614	155.180.558	5.546.810	52.183.228	84.937.585	69.060.791	8.445.931	51.054.528	430.345.045

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**11. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)**

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс негізінен келесі өндірістік объектілерді қамтиды:

- «Қазақстан-Қытай» мұнай құбырының мемлекетаралық жобасын іске асыру аясында объектілерді салу және қайта құру;
- «Қаражанбас-Ақтау» участкесінде «Қаламқас-Қаражанбас-Ақтау» бас мұнай құбырын қайта құру;
- Астрахань-Маңғышлақ суағызғысы бойынша су жеткізуді ұлғайту үшін CCC-5 қайта құру;
- «Өзен-Атырау-Самара» мұнай құбырының 1.235 км – дегі қабылдау нүктелерінің құрылысы, байланыстың қызмет көрсетілмейтін автоматтандырылған тораптарын салу, автоматтандыру жүйесінің аппараттық қамтамасыз етуін және БӨА-ны жаңарту, қолда бар ТОВЖ желісін жаңғырту, өрт сөндіру жүйесін және объектілерді электрмен жабдықтауды қайта құру, битум зауытына мұнай саны мен сапасын өлшеу жобасын іске асыру және басқасы.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша:

- толығымен өтелінген негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған өтелімі 1.482.726 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 4.104.796 мың теңге);
- негізгі құралдар құрамындағы құбыр және резервуар ішіндегі мұнай көлемі 2.460 мың тоннаны құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 2.398 мың тонна);
- аяқталмаған құрылыс 1.531.574 мың теңге көлемінде (2015 жылғы 31 желтоқсанда: 496.573 мың теңге) құрылыс жұмыстары үшін сатып алынған материалдар мен босалқы бөлшектерді қамтиды. Осындай ұлғаю 2016 жылы оларды негізінде мұнай айдауды арттырудың өндірістік бағдарламасының аясында Ақтау БМАС-ты қайта құру кезінде пайдалану үшін сатып алумен байланысты.

31 желтоқсанда аяқталған 2016 жыл үшін аяқталмаған құрылыс құнына кіргізілген тозу сомасы 15.736 мың теңгені құрады (2015 жыл үшін: 17.419 мың теңге).

Егер активтер жинақталған тозуды және жинақталған құнсыздануды шегергендегі бастапқы құны бойынша есепке алынған болса, жекелеген қаржылық есептілікке енгізілуі мүмкін негізгі құралдардың әрбір қайта бағаланған жіктелімінің теңгерімдік құны келесі түрде ұсынылады:

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технологиялық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2016 жылғы 31 желтоқсанға	951.278	113.043.696	4.117.164	42.817.067	78.777.934	1.165.954	4.543.753	43.455.859	288.872.705
2015 жылғы 31 желтоқсанға	928.067	118.066.342	5.056.019	32.827.318	72.663.916	1.165.495	5.945.536	50.923.576	287.576.269

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**12. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР**

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша материалдық емес активтер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Лицензиялар	Бағдарла- малық жасақтама	Өзге де	Жиыны
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	63.273	1.384.124	31.499	1.478.896
Түсімдер	27.400	24.128	–	51.528
Шығарылу	(4.960)	(9.590)	(3.635)	(18.185)
Өтелім	(24.656)	(344.677)	(3.775)	(373.108)
Шығарулар бойынша жинақталған тозу	4.777	9.588	3.634	17.999
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған (5-ескертпе)	420	23.907	–	24.327
2016 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	66.254	1.087.480	27.723	1.181.457
2014 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	145.451	1.129.545	32.506	1.307.502
Түсімдер	9.388	121.937	4.166	135.491
Шығарылу	(5.749)	(47.888)	–	(53.637)
Өтелім	(90.854)	(316.786)	(5.173)	(412.813)
Шығарулар бойынша жинақталған тозу	5.749	47.888	–	53.637
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған (5-ескертпе)	1.118	447.598	–	448.716
Аударымдар мен ауыстырулар	(1.830)	1.830	–	–
2015 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	63.273	1.384.124	31.499	1.478.896
2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Бастапқы құн	491.042	4.532.198	84.851	5.108.091
Жинақталған құнсыздану және етелім	(424.788)	(3.444.718)	(57.128)	(3.926.634)
Қалдық құн	66.254	1.087.480	27.723	1.181.457
2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша				
Бастапқы құн	468.182	4.493.753	88.486	5.050.421
Жинақталған құнсыздану және етелім	(404.909)	(3.109.629)	(56.987)	(3.571.525)
Қалдық құн	63.273	1.384.124	31.499	1.478.896

13. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ұзақ мерзімді активтер келесі түрде берілген:

Ұзақ мерзімді алғытөлемдер және өзге де ұзақ мерзімді активтер

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар және құрылыс қызметтері үшін үшінші тараптарға алғытөлемдер	1.095.580	7.114.714
Негізгі құралдар және құрылыс қызметтері үшін байланысты тараптарға алғытөлемдер (26-ескертпе)	14.695	–
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	15.065	16.632
	1.125.340	7.131.346
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(53.258)	(53.258)
Жиыны	1.072.082	7.078.088

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**13. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР (жалғасы)****Ұзақ мерзімді алғытөлемдер және өзге де ұзақ мерзімді активтер (жалғасы)**

Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдерге катысты күмәнді борыштар бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
1 қаңтарға	53.258	99.526
Бір жылға қайтару (20-ескертпе)	—	(197)
Алғытөлемдерді есептен шығарудағы қолдану	—	(46.071)
31 желтоқсанға	53.258	53.258

Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер теңгемен көрсетіледі.

Еншілес ұйымдарға инвестициялар

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша еншілес ұйымдарға инвестициялар 28.208.864 мың теңге көлемінде BTL-ға жасалған инвестицияны білдіреді (2015 жылғы 31 желтоқсандағы: 28.208.864 мың теңге).

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы инвестициялар

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы инвестициялар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
ҚҚҚ	6.500.000	6.500.000
МұнайТас	904.945	904.945
Жиыны	7.404.945	7.404.945

14. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де кредиторлық берешек келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек	12.816.838	15.250.927
Байланысты тараптардың алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек (26-ескертпе)	1.912.739	801.849
Үшінші тараптардың өзге де кредиторлық берешегі	106.515	441.898
Байланысты тараптардың өзге де кредиторлық берешегі (26-ескертпе)	777	672
Жиыны	14.836.869	16.495.346

Қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек аяқталмаған күрделі құрылысқа катысты байланысты және үшінші тараптар алдындағы 11.562.030 мың теңге көлеміндегі берешекті қосатын (2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 13.454.045 мың теңге).

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қысқа мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешектің ағымдағы құны мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен	14.755.776	16.454.586
Ресей рублімен	44.737	2.570
АҚШ долларымен	21.554	23.152
Еуромен	14.802	15.038
Жиыны	14.836.869	16.495.346

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

15. РЕЗЕРВТЕР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтердегі қозғалыс келесі түрде берілген:

Қысқа мерзімді резервтер

Мың теңгемен	Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер- дің ағымдағы бөлігі	Экология резерві	Өзге де резервтер	Барлығы
2015 жылғы 31 желтоқсанға	435.024	41.125	-	476.149
Бір жылға резервті есептеу		(41.125)	41.125	-
Резервті пайдалану	(587.895)	-	-	(587.895)
Ұзақ мерзімдіден ауыстырылған қызметкерлердің сыйақысы	696.289	-	-	696.289
2016 жылғы 31 желтоқсанға	543.418	-	41.125	584.543
2014 жылғы 31 желтоқсанға	408.757	41.125	53.567	503.449
Бір жылға резервті есептеу	-	11.079	-	11.079
Резервті пайдалану	(486.927)	(11.079)	(53.567)	(551.573)
Ұзақ мерзімдіден ауыстырылған қызметкерлердің сыйақысы	513.194	-	-	513.194
2015 жылғы 31 желтоқсанға	435.024	41.125	-	476.149

Ұзақ мерзімді резервтер

Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер

Негізінен, зейнетақыға қосымша төлемнен және барлық қызметкерлерге қатысты мерейтой күндеріне байланысты төлемнен тұратын Компанияның қызметкерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттемелері бар. Бұл төлемдер камсыздандырылмаған.

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердегі өзгерістер келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
Жылдың басына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	15.098.686	11.613.360
Таза пайыздық шығыстар (24-ескертпе)	1.112.503	832.855
Ағымдағы жылдың қызметтер құны (19, 20-ескертпелер)	641.073	1.070.515
Өткен кезеңнің қызметтер құны (19, 20-ескертпелер)	478.957	-
Пайда және залал арқылы керсетілген актуарлық пайда (22-ескертпе)	(742.441)	-
Өзге жиынтық кіріс арқылы керсетілген актуарлық (пайдалар)/залалдар (17-ескертпе)	(3.897.890)	2.503.907
Төленген сыйақылар	(587.895)	(486.927)
Жылдың аяғына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	12.538.017	15.533.710
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ағымдағы бөлігі	543.418	435.024
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігі	11.994.599	15.098.686

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**15. РЕЗЕРВТЕР (жалғасы)****Ұзақ мерзімді резервтер (жалғасы)**

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

Компания ағымдағы үздік есептік бағалауды ескере отырып, ұзақ мерзімді резервтерді қайта қарады. Пайдаланылған болжалдар мен дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгерістерге сезімталдық 4-ескертемеде көрсетілген.

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
1 қаңтарға сальдо	21.999.701	20.631.009
Актив арқылы есептеу (11-ескертеме)	129.237	1.674.849
Бағалауды өзге жиынтық кіріс арқылы қайта қарау	(6.886.484)	(1.157.829)
Бағалауды пайдалар мен залалдар арқылы қайта қараудан болған кіріс (22-ескертеме)	(1.556.766)	(443.410)
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервінің өтелімі (24-ескертеме)	1.336.398	1.295.082
31 желтоқсанға сальдо	15.022.086	21.999.701

16. ӨЗГЕ ДЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы міндеттемелер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан алынған алғытөлем (26-ескертеме)	10.407.356	11.330.298
Үшінші тараптардан алынған алғытөлем	5.782.442	6.091.925
Байланысты тараптардың алдында көлік экспедиция қызметтері бойынша берешек (26-ескертеме)	5.656.284	5.923.268
Үшінші тараптар алдында көлік экспедиция қызметтері бойынша берешек	5.067.651	4.035.988
Төлемге салықтар	976.530	1.056.377
Зейнетақы қоры алдындағы берешек	580.524	693.938
Өзге де міндеттемелер	102.071	94.685
Жиыны	28.572.858	29.226.479

17. КАПИТАЛ**Жарғылық капитал**

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарғылық капиталы жарияланған, шығарылған және 62.503.284 мың теңге көлемінде толық төленген 384.635.600 жай акциядан құралды, жарияланған бірақ шығарылмаған және төленбеген 1 акцияны қоспағанда.

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 2012 жылы Компанияның акцияларды шығаруға байланысты 565.717 мың теңге мөлшерінде шеккен кеңес беру қызметтердің құны шегеріліп көрсетілді және 61.937.567 мың теңгені құрады.

Акционерлерден қайта сатып алынған меншікті акциялар

Миноритарлық акционердің өтініші мен Директорлар кеңесінің шешімі бойынша Компания 2016 жылы 9.549 мың теңге көлемінде орналастырылған 7.500 жай акциясын қайта сатып алды.

Капиталдың өзге де резервтері

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша капиталдың өзге де резервтері 695.324 мың теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсан: 3.813.636 мың теңге) құрады. Осы резервтің өзгерісі 3.897.890 мың теңге (15-ескертеме) мөлшерінде белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша қайта бағалаудан болатын актуарлық пайдаларды танумен негізделген, оның салық әсері 779.578 мың теңгені (25-ескертеме) құрайды (2015 жылғы 31 желтоқсанға: залал 2.503.907 мың теңгені, оның салық әсері 500.781 мың теңгені құрады).

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**17. КАПИТАЛ (жалғасы)****Өзге де**

2015 жылы Директорлар кеңесінің шешімі негізінде Компания ҚМГ ға 2016 жылғы 30 маусымға дейінгі өтеу мерзімімен 20 миллиард теңге мөлшерінде пайызсыз қарыз берді. Компания 1.644.382 мың теңге мөлшерінде берілген қарыз бойынша дисконтты үлестірілмеген пайдада таныды және кезеңнің басына өтелмеген дисконт 1.264.921 мың теңгені құрады. 2016 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ пайызсыз қарызды қайтарды, дисконт толығымен өтелді (23, 26-ескертпе).

Дивидендтер

2016 жыл ішінде Компания Акционерлер жалпы жиналысының 2016 жылғы 27 мамырдағы шешімімен 2015 жылдың қорытындысына сәйкес өз акционерлеріне 1 акцияға 133 теңге есебімен 51.156.535 мың теңге (2015 жылы: 1 акцияға 120,71 теңге есебімен 46.429.363 мың теңге): оның ішінде ҚМГ-ға – 46.040.881 мың теңге (2015 жылы: 41.786.427 мың теңге), миноритарлық акционерлерге – 5.115.654 мың теңге (2015 жылы: 4.642.936 мың теңге) есептелді және төледі.

18. ТҮСІМ

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін түсім келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Шикі мұнайды тасымалдау	171.762.134	176.036.600
Құбырларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	9.518.791	8.918.816
Су тасымалдау қызметтері	7.156.674	6.603.736
Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлем	2.507.272	1.294.978
Мұнайды көлік экспедициялау қызметтері	713.708	594.761
Мұнайды сақтау бойынша қызметтер	62.951	58.222
Өзге де	148.098	110.479
Жиыны	191.869.628	193.617.592

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ең төрт үлкен жүк жіберушілерден түскен түсім, тиісінше, 51.090.880 мың теңгені, 24.509.836 мың теңгені, 13.181.553 мың теңгені және 13.164.119 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ең төрт үлкен жүк жіберушілерден түскен түсім, тиісінше, 49.586.658 мың теңгені, 24.980.450 мың теңгені, 12.632.136 мың теңгені және 14.828.129 мың теңгені құрады).

19. САТЫЛҒАН ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін сатылған тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	45.003.792	41.717.985
Тозу және етелім	37.034.002	30.565.239
Электрэнергия	6.561.263	6.818.036
Отын және материалдар	6.294.441	6.283.694
Табыс салығынан басқа салықтар	5.884.037	5.125.659
Жендеу және техникалық қызмет көрсету	4.484.009	4.436.374
Күзет қызметтері	3.732.563	3.955.479
Газ бойынша шығындар	2.885.866	2.559.678
Әуеден күзету қызметтері	1.563.931	1.608.525
Еңбек қызметі аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақы бойынша шығындар (15-ескертпе)	1.052.828	1.004.841
Іссапар шығыстары	878.823	857.037
Сақтандыру	513.215	441.544
Қоршаған ортаны қорғау	403.775	473.387
Байланыс қызметтері	242.735	253.619
Өндірістік активтерді диагностикалау	165.268	843.692
Операциалық жалға беру	89.948	105.763
Өзге де	1.911.426	2.079.922
Жиыны	118.701.922	109.130.474

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**19. САТЫЛҒАН ТАУАРЛАР МЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ (жалғасы)**

Қызметкерлерге жұмсалған шығындардың ұлғаюы 2016 жылдың ішінде өндірістік қызметкерлердің жалақысын индекстеумен және жылдың қорытындысына сәйкес сыйақының есептелуіне байланысты.

Тозу және өтелім шығындарының артуы негізінен 2015 жылы аяқталмаған құрылыс нысандарының іске қосылуымен, сондай-ақ 2016 жылда олардың қайта бағалуына байланысты.

20. ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін әкімшілік шығыстар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	7.205.925	6.082.875
Тозу және өтелім	831.887	720.751
Көңес беру қызметтері	541.713	515.084
Кеңсеге қызмет көрсету	455.581	461.243
Іссапар шығыстары	226.135	188.036
Табыс салығынан басқа салықтар	197.460	174.596
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	175.065	170.780
Оқыту	140.069	145.541
Материалдар және отын	116.747	136.250
Өтелуге тиісті емес ҚҚС бойынша шығыстар	109.801	240.830
Банк қызметтері	102.715	123.716
Байланыс қызметтері	98.382	104.524
Жарнама шығыстары	90.863	11.479
Ақпараттық қамту шығыстары	90.770	101.710
Өлеуметтік сала бойынша шығыстар	73.796	182.983
Еңбек қызметі аяқталғанға байланысты қызметкерлерге сыйақы бойынша шығындар (15-ескертпе)	67.202	65.674
Қайырымдылыққа арналған шығыстар	65.912	–
Операциялық жалға беру	33.527	26.696
Күмәнді берешек бойынша резервті (қайтару)/есептеу, нетто (8, 10 және 13-ескертпелер)	(92.078)	107.656
Ескірген тауарлы-материалдық қорлар бойынша резервті (қайтару)/есептеу, нетто	(95)	6.644
Өзге де	544.073	464.616
Жиыны	11.075.450	10.031.684

Қызметкерлерге жұмсалған шығындардың ұлғаюы 2016 жылда әкімшілік қызметкерлердің жалақысын индекстеумен және жылдың қорытындысына сәйкес сыйақының есептелуіне байланысты.

21. ӨЗГЕ ШЫҒЫСТАР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда жылдар үшін өзге шығыстар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Негізгі құралдардың құнсыздануы	9.197.852	1.330.882
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығарылуынан болған шығыстар, нетто	59.621	1.159.443
Өзге де шығыстар	64.590	105.346
Жиыны	9.322.063	2.595.671

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**22. ӨЗГЕ КІРІСТЕР**

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда жылдар үшін өзге де кірістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервін қайта қараудан болған кірістер (15-ескертпе)	1.556.766	443.410
Ақтуарлық пайда (15-ескертпе)	742.441	–
Айыппұлдар мен өсімақылардан болған кірістер	446.559	387.504
Байланысты тараптардан болған болашақ кезеңдер кірістерінің өтелімі (26-ескертпе)	–	260.305
Өзге де кірістер	137.349	150.849
Жиыны	2.883.115	1.242.068

23. ҚАРЖЫЛАНДЫРУ БОЙЫНША ТҮСКЕН КІРІСТЕР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда жылдар үшін кезеңдерде қаржыландыру бойынша түскен кірістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Банк салымдарының және ағымдағы шоттардың пайыздық кірісі	4.840.552	2.549.552
Дивидендтік кіріс (26-ескертпе)	1.487.160	2.759.120
Пайыссыз қарыз бойынша дисконттың өтелімі (26-ескертпе)	1.264.921	379.461
Қызметкерлерге берілген қарыздар: дисконт өтелімі	10.932	28.483
Жиыны	7.603.565	5.716.616

24. ҚАРЖЫЛАНДЫРУ БОЙЫНША ШЫҒЫНДАР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржыландыру бойынша шығындар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резервінің өтелімі (15-ескертпе)	1.336.398	1.295.082
Қызметкерлерге сыйақы: таза пайыздық шығыстар (15-ескертпе)	1.112.503	832.855
Өзге де қаржылық шығындар	–	43.063
Жиыны	2.448.901	2.171.000

25. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін табыс салығы келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2016 жыл	2015 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	16.443.850	22.595.962
Өткен жылдарды түзету	446.883	1.175.541
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша үнемділік	(4.365.506)	(1.836.530)
Табыс салығы	12.525.227	21.934.973

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)

25. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

2016 және 2015 жылдарға табыс салығы мөлшерлемесіне көбейтілген табыс салығы мен бухгалтерлік пайда бойынша шығыстар арасындағы салыстырмалы тексеру:

Мың теңгемен	2016 жыл	2015 жыл
Салық салуға дейінгі пайда	59.368.988	101.577.702
Салықтың ресми мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайдадан түскен табыс салығы бойынша шығыстар	11.873.798	20.315.540
Өткен жылдарды түзету	446.883	1.175.541
Тұрақты айырмалардың салық әсері		
Инвестициялар бойынша дивидендтер түрінде салық салынбайтын кіріс	(297.432)	(551.824)
Артық технологиялық мұнайдың танылмаған кірісі	503.354	605.683
Жеңілдетілген салық салынатын елдеріндегі шетел кәсіпорындардың танылмаған кірісі	114.678	403.648
Өзге де шегерілмейтін кірістер	(116.054)	(13.615)
Жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар	12.525.227	21.934.973

Қаржылық жағдай туралы тиісті есептердің жасалу күніне жекелеген қаржылық есептілікте көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін салық негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға қолданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальдосы 31 желтоқсанға келесіні қамтиды:

Мың теңгемен	2016 жылғы 31 желтоқсан	Пайда мен залал есепіне жатқызу	Өзге де жиынтық кіріске жатқызу	2015 жылғы 31 желтоқсан	Пайда мен залал есепіне жатқызу	Өзге де жиынтық кіріске жатқызу	2015 жылғы 1 қаңтар
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер							
Қызметкерлерге беретін сыйақылар мен өзге де ақылар және тиісті шығындар	2.994.320	292.150	(779.578)	3.481.748	(108.108)	500.781	3.089.075
Күмәнді борыштар бойынша резерв	139.381	(18.685)	-	158.066	10.446	-	147.620
Ескірген және өтімсіз тауар-материалдық қорына резерв	3.549	(24)	-	3.573	(1.082)	-	4.655
Төлемге салық	114.798	(9.566)	-	124.364	27.002	-	97.362
Қоршаған ортаны қорғау міндеттемелер бойынша және өзге де резервтер	8.225	(41.431)	-	49.656	979	-	48.677
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резерві	3.004.418	23.204	(1.377.295)	4.358.509	504.324	(231.565)	4.085.750
Байланысты тараптардың келешек кезеңдегі кірістері	-	-	-	-	(52.061)	-	52.061
	6.264.691	245.648	(2.156.873)	8.175.916	381.500	269.216	7.525.200
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер							
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестиция	(176.032)	-	-	(176.032)	-	-	(176.032)
Негізгі құралдар	(67.121.205)	4.119.858	(25.724.217)	(45.516.846)	1.455.030	178.784	(47.150.660)
	(67.297.237)	4.119.858	(25.724.217)	(45.692.878)	1.455.030	178.784	(47.326.692)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша таза міндеттемелер, нетто	(61.032.546)	4.365.506	(27.881.090)	(37.516.962)	1.836.530	448.000	(39.801.492)

Негізгі құралдар бойынша мерзімі ұзартылған салықтар салық және бухгалтерлік есепке алудағы негізгі құралдардың өтелімінің түрлі мөлшерлемелері мен негізгі құралдардың құнсыздануынан болған салық және бухгалтерлік базалардың арасындағы айырманы құрайды.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР**

Егер тараптың бір жағы екінші жақты бақылай алса немесе қаржылық не операциялық шешім қабылдаған кезде екінші жаққа едәуір әсер етсе, 24 ҚЕХС «Байланысты тараптар туралы ақпараттар ашуға» сәйкес тараптар байланысты деп саналады. Әр байланысты тараппен болуы мүмкін қатынасты бағалаған кезде тек заңдығына ғана емес, қарым-қатынастың егжей-тегжейіне назар аударылады.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер тараптар арасында келісілген, байланысты және кейбір реттелетін қызметтерді есепке алмағанда үшінші тарапқа қолданылатын тарифтермен берілетін, нарық мөлшерлемесі бойынша жүзеге асырылмаған жағдайларда жүзеге асырылған.

Келесі кестелерде 2016 және 2015 жылдары байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы мен 2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанына тиісті сальдо көрсетілген.

Негізгі құралдар үшін байланысты тараптарға берілген ұзақ мерзімді алғытөлемдер мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға негізгі құралдар үшін берілген ұзақ мерзімді алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарына негізгі құралдар үшін берілген ұзақ мерзімді алғытөлемдер		14.695	—
Байланысты тараптарға берілген ұзақ мерзімді алғытөлемдер жиыны	13	14.695	—

Байланысты тараптардан саудалық және басқа да дебиторлық берешек келесідей берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың сауда және өзге де дебиторлық берешегі			
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		2.218.268	719.246
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		732.736	675.470
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		436	223
Байланысты тараптардың ағымдағы сауда дебиторлық берешегінің жиыны	8	2.951.440	1.394.939
ҚМГ мен «Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың өзге де дебиторлық берешегі	8	509	36.122
Байланысты тараптардан сауда және өзге де дебиторлық берешектің жиыны		2.951.949	1.431.061

Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер келесідей берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарына берілген алғытөлемдер		140.560	1.684.777
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға берілген алғытөлемдер		117.356	156.322
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер жиыны	10	257.916	1.841.099

Байланысты тараптарға берілген келешектегі шығындар мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жыл	2015 жыл
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер			
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың келешек шығындары		5.791	—
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер жиыны	10	5.791	—

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Байланысты тараптарға берілген пайыссыз қарыздар келесідей көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жыл	2015 жыл
Байланысты тараптарға берілген пайыссыз қарыздар			
ҚМГ-ға берілген пайыссыз қарыздар		-	18.735.079
Байланысты тараптарға берілген пайыссыз қарыздар жиыны	17	-	18.735.079

Байланысты тараптар алдында саудалық және өзге де кредиторлық берешек келесідей берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптар алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек			
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындар алдында кредиторлық берешек		1.278.291	255.056
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындар алдында кредиторлық берешек		634.448	546.793
	14	1.912.739	801.849
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындар алдында өзге де кредиторлық берешек	14	777	672
Байланысты тараптар алдында сауда және өзге де кредиторлық берешектің жиыны		1.913.516	802.521

Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер келесідей көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		9.990.855	10.845.082
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		416.492	485.209
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		9	7
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер жиыны	16	10.407.356	11.330.298

Байланысты тараптар алдында өзге де ағымдағы міндеттемелер келесідей көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жылғы 31 желтоқсан	2015 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптар алдында мұнай көлік экспедициясының қызметтері үшін берешек			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындар алдында мұнай көлік экспедициясының қызметтері үшін берешек		5.656.284	5.923.268
Байланысты тараптар алдында мұнай көлік экспедициясының қызметтері үшін берешектің жиыны	16	5.656.284	5.923.268
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар			
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар		43.840	8.062
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар жиыны		43.840	8.062
Байланысты тараптар алдында өзге де міндеттемелердің жиыны		5.700.124	5.931.330

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Компанияның байланыс тараптармен 31 желтоқсанда аяқталатын жыл бойы жасалған мәмілелері келесідей берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2016 жыл	2015 жыл
Байланыс тараптарға сату			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға көрсетілген қызметтерден түскен түсім		113.671.755	111.540.478
Бірлескен кәсіпорындардың негізгі қызметінен түскен түсім		8.108.759	7.612.064
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға көрсетілген қызметтерден түскен түсім		4.553.518	5.361.313
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың өзге де қызметінен түскен түсім		24.878	28.096
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарының өзге де қызметінен түскен түсім		1.337	–
Жиыны		126.360.247	124.541.951

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың негізгі қызметінен түскен түсім мұнай және су тасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтермен байланысты.

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2016 жыл	2015 жыл
Байланысты тараптардан сатып алу			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарынан қызметтерді сатып алу		9.317.569	9.143.656
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарынан қызметтерді сатып алу		3.004.858	2.691.546
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан негізгі құралдар, материалдық емес активтерді және қорларды сатып алу		991.574	550.760
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан негізгі құралдар, материалдық емес активтерді және қорларды сатып алу		841.864	477.324
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан тауарлы-материалдық қорларды сатып алу		70.860	–
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан тауарлы-материалдық қорларды сатып алу		18.778	–
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан қызметтерді сатып алу		4.877	–
Жиыны		14.250.380	12.863.286

Байланысты тараптармен операциялар бойынша Компанияның өзге де операциялық кірістері келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2016 жыл	2015 жыл
Байланысты тараптардан болған өзге де операциялық кірістер			
Байланысты тараптардан болған алдағы кезеңдер кірістерінің өтелімі	22	–	260.305
Жиыны		–	260.305

Байланысты тараптардан түскен қаржылық кіріс келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2016 жыл	2015 жыл
Байланысты тараптардан түскен қаржылық кіріс			
ҚМГ-ға берілген пайыссыз қарыз бойынша дисконт	23	1.264.921	379.461
Жиыны		1.264.921	379.461

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**26. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Байланысты тараптармен операциялар бойынша Компанияның дивидендтік кіріс келесі түрде көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2016 жыл	2015 жыл
Байланысты тараптардан түскен дивидендтік кіріс			
Еншілес ұйымнан түскен дивидендтік кіріс		–	1.024.100
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан түскен дивидендтік кіріс		1.487.160	1.735.020
Жиыны	23	1.487.160	2.759.120

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін басты басқарушы қызметкерлерге есептелген сыйақының жалпы сомасы 759.880 мың теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 548.955 мың теңге). Басты қызметкерлерге төлемдер негізінен келісімшарттар және Компанияның ішкі ережелерімен белгіленген жалақы және сыйақылар бойынша шығыстардан тұрады.

27. ЫҚТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Қызмет жүргізу шарттары**

Нарықтық экономиканың талаптарына сәйкес, Қазақстан экономикалық реформалар және өзінің құқықтық, салық және нормативтік базасын дамытуды жалғастыруда. Қазақстан экономикасының тұрақтылығы осы реформалар мен әзірлемелерге және экономикалық, қаржылық және ақша-кредит саясаты саласындағы Үкімет қабылдаған шаралардың тиімділігіне тәуелді.

Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі 2015 жылғы 20 тамыздан бастап АҚШ долларына және басқа да негізгі валюталарға қатысты теңгенің айырбас бағамын бұрынғы деңгейде ұстап тұрудан бас тартуға, валюталық басқыншылық көлемдерін төмендетуге және теңгенің айырбас бағамын қалыптастыру үдерісіне араласуды қысқартуға шешім қабылдады. 1 АҚШ долларының құнсыздануға дейін ресми бағамы 188,38 теңгені құрады. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ долларының айырбас бағамы 333,29 теңгені құрады.

2015 жылы мұнай бағасының айтарлықтай төмендеуі және қазақстандық теңгенің құнсыздануы Қазақстан экономикасына айтарлықтай теріс әсер етуі жалғастырылды. Басқа да факторлармен бірге осы факторлардың жиынтығы капиталдың қол жетімділігінің төмендеуіне, капиталдың құнын артуына, инфляцияның және экономикалық өсуіне қатысты белгісіздіктің төмендеуіне әкелді. Компания басшылығы ағымдағы ортада Компанияның тұрақтылығын қолдау үшін тиісті шаралар қабылдайтынына сенімді.

Салық салу

Қазақстандық салық салу заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілері әрдайым өзгерістер мен әр түрлі түсіндірмелердің мән-мағынасы болады. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының әр түрлі пікірі болуы мүмкін, соның ішінде ҚЕХС-ке сәйкес қаржылық есептіліктің кіріс, шығыс және өзге де бабтарын есепке алу пікірлеріне қатысты. Қазақстанда қолданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылыққа қолданылатын айыппұл мен өсімпұл жүйесі өте қатаң.

Айыппұлдық ықпалшараға 2,5-ке көбейтілген, Қазақстан Ұлттық банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айыппұл мен өсімпұл сомалары кез келген есептелген салықтың туындысы болуы мүмкін. Салық салу кезеңдері тексерудің алдындағы жылдың күнтізбелік бес жыл мөлшерінде салық органдары тексеру үшін қол жетімді болады. Белгілі жағдайларда тексерулер ұзақ мерзімді қамтуы мүмкін.

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздік нәтижесінде салық, айыппұлдық ықпалшара мен өсімпұл сомасы, егер ондайлар болса, қазіргі уақытқа дейін шығысқа жатқызатын және 2016 жылдың 31 желтоқсанына есептелген соманы асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2016 жылдың 31 желтоқсанына қолданыстағы заңнамаға түсінік беру тиісті деп есептейді және салық бойынша Компанияның ұстанымы осы жекелеген қаржылық есептілікте көрсетілген жағдайларды қоспағанда расталады деген ықтимал бар.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**27. ЫҚТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)***Трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау*

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау кең масштабта таралған және халықаралық бизнеске тура немесе жанама қатысты көптеген операцияларына қолданылады, бұл ретте операция қатысушылары байланысты тараптар болатындығына немесе болмайтындығына назар аудармайды. Трансфертті баға белгілеу бойынша заңнама операцияларға қолданылатын салықтар, «ұзартылған қол» қағидаты бойынша белгіленген нарық бағаларының негізінде есептелгенін талап етеді.

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген. Жаңа заң толық емес және заңның кейбір ережелеріне байланысты жағдай бар. Оның үстіне, заңда әзірлеу кезеңінде тұрған егжей-текжей жетекшілік ету нормалары жоқ. Нәтижесінде, операцияның әралуан түріне қолданылатын трансфертті баға белгілеу бойынша бақылауды іске асыру реттелмеген.

Қазақстанның трансфертті баға белгілеу туралы заңнамасымен байланысты екіұштылықтың болуы салық органдарының Компанияның ұстанымынан бөлек ұстанымды қабылдауына әкелу қауіптілігі бар, ол деген 2016 жылдың 31 желтоқсанға қосымша салықтарға, айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеліп соқтырады.

Басшылық 2016 жылдың 31 желтоқсандағы қолданыстағы заңнамаға түсінік беру дұрыс деп санайды және салық бойынша Компания ұстанымы құпталады деген ықтимал бар.

Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау бойынша заңнама даму үрдісі үстінде, сондықтан үнемі өзгерістерге шалдығады. Бар ережелердің, азаматтық талаптардың дәлме-дәл түсіндіруі немесе заңнаманың өзгеруі нәтижесінде пайда болған ықтимал міндеттемелер толық бағаланбайды. Ағымдағы заңнамаға сәйкес, басшылық Компанияның қаржы жағдайына және оның қызметінің нәтижесіне теріс әсер ететін мүмкін әлде ықтимал міндеттемелер болмайды деп есептейді, тек осы жекелеген қаржылық есептілікте көрсетілгендерді қоспағанда (4, 15-ескертулер).

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасында сақтандыру саласы даму сатысында, сондықтан әлемнің басқа өңірлерінде таралған сақтандырудың көптеген нысандары бізде әлі қол жетімді емес. Компания мүлікті сақтандыру, үшінші тұлға алдында Компанияның немесе оның қызметіне жататын объектілерде болған апаттан мүлікке немесе қоршаған ортаға залал келтірілгені үшін жауапкершілік артады.

Шарттық міндеттемелер

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдар мен құрылыс қызметін сомасы 25.940.800 мың теңгеге (2015 жылғы 31 желтоқсан: 41.288.864 мың теңге) сатып алуға шарттық міндеттемелері болған.

28. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелер құрамына саудалық және өзге де кредиторлық берешектер кіреді. Көрсетілген қаржы құралдары ең басты Компанияның шаруашылық қызметін қаржыландыруға қолданылады. Компанияның шаруашылық қызметінің нәтижесінде пайда болған Компанияда саудалық дебиторлық берешек, акша қаражаттары мен олардың баламалары бар.

Компания нарық тәуекеліне бейім, ол пайыздық мөлшерлемен байланысты тәуекелден, несиелік тәуекелден, валюталық тәуекелден және өтімділік тәуекелден тұрады.

Компания басшылары шолу жасайды және осы тәуекелдерді басқару үшін қабылданатын келесі шараларды бекітеді.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**28. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Несиелік тәуекел**

Компания мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Компания саясатына сәйкес, коммерциялық несие шартына қарай саудалық операцияларын жасауды қалайтын барлық клиенттер, несиелік тексеру рәсімінен өтуге тиісті. Сондай-ақ, Компанияға берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең жоғары мөлшері дебиторлық берешектің теңгерім құны болады. Компанияда несиелік тәуекелдің маңызды шоғырлануы жоқ.

Компания салымдарды қазақстандық банктерге орналастырады (6 және 7-ескертпелер). Компания басшылығы төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында осы банктердің несие рейтингін мерзімді қарастырады. Компания басшылығы жақындағы халықаралық несиелік дағдарыс пен одан кейін болған жергілікті банктердің несиелік рейтингтерінің өзгерістері төтенше несиелік тәуекелділігінің себебі деп саналмайды. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздануға қор керек емес.

Келесі кестеде «Moody's» пен «Fitch Ratings» және «Standard&Poor's» агенттіктерінің несие рейтингін қолдана отыра есепті күнге банк салымдары мен банктің ағымдағы шоттарында ақша қаражаттары бойынша сомалар көрсетілген:

Мың теңгемен	Орналасқан жері	Рейтинг		2016 жыл	2015 жыл
		2016 жыл	2015 жыл		
Банктер					
«Қазақстанның Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	ВВ/Тұрақты	ВВ+/Келеңсіз	77.756.612	47.532.496
«Сбербанк России» АҚ ЕБ	Қазақстан	ВВ+/Тұрақты	ВВ+/Келеңсіз	5.070.824	6.897.362
«Altyn Bank» АҚ	Қазақстан	ВВ/Жағымды	–	1.829.416	–
«ГазБанк» ЖАҚ	Ресей	ВЗ	ВЗ/Тұрақты	3.268	30
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Қазақстан	ССС/Тұрақты	В-/Келеңсіз	56	30
«ЦеснаБанк» АҚ	Қазақстан	В/Тұрақты	В+/Тұрақты	10	3.408.853
«Delta bank» АҚ	Қазақстан	ССС+	В/Тұрақты	–	3.104.623
«НБК-Банк» АҚ	Ресей	ВВ/Тұрақты	ВВ+/Келеңсіз	–	495
«Сбербанк России» ЖАҚ	Ресей	Вз3+/Жағымсыз	ВВ+/Келеңсіз	–	73
АО ДБ «RBS Kazakhstan»	Қазақстан	–	АЗ/Жағымды	–	58
Жиыны				84.660.186	60.944.020

Өтімділік тәуекел

Ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын қолдана отыра, Компания ақша қаражаттарының тапшылық тәуекелдігіне бақылау жасайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағымдары талданады.

Келесі кестеде 2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзіміне қарай шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

Мың теңгемен	Сұраныс бойынша	<1 жыл	1 жылдан 2 жылға дейін	2 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2016 жылдың 31 желтоқсанына						
Сауда және өзге де кредиторлық берешектер	–	14.822.122	7.877	492	6.378	14.836.869
Жиыны	–	14.822.122	7.877	492	6.378	14.836.869
2015 жылдың 31 желтоқсанына						
Сауда және өзге де кредиторлық берешектер	–	16.456.906	1.951	31.572	4.917	16.495.346
Жиыны	–	16.456.906	1.951	31.572	4.917	16.495.346

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА (жалғасы)**28. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Валюталық тәуекелдік**

Валюталық тәуекелдікке ұшырайтын, шетел валютасымен берілген активтер мен міндеттемелердің жалпы сомасы төменгі кестеде берілген.

Мың теңгемен	АҚШ доллары	Ресей рублі	Еуро	Өзге де валюталар	Жиыны
2016 жылдың 31 желтоқсанына					
Активтер	26.492.779	14.706	-	-	26.507.485
Міндеттемелер	21.554	101.655	14.802	-	138.011
2015 жылдың 31 желтоқсанына					
Активтер	46.182.339	6.655	-	-	46.188.994
Міндеттемелер	23.826	49.778	15.038	-	88.642

Компанияның операцияларымен байланысты валюталық тәуекелдерді төмендетуге ықпал ететін Компанияда ресми құралдар жоқ.

Компания пайдасының сезімталдығын салық салмау алдында (активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеруіне байланысты), егер өзге параметрлер тұрақты болса, АҚШ долларына және ресей рубліне қатысты айырбас бағамының өзгеруіне қарай талдау келесі кестеде берілген. Компания капиталына әсер етпейді.

Мың теңгемен	Валюта айырбас бағамының ұлғаюы/ төмендеуі	Салық салуға дейін пайдаға әсері
2016 жыл		
АҚШ доллары	+13,00%	3.441.259
	-13,00%	(3.441.259)
2016 жыл		
Ресей рублі	+23,00%	(19.998)
	-19,00%	16.520
2015 жыл		
АҚШ доллары	+60,00%	27.695.108
	-20,00%	(9.231.703)
2015 жыл		
Ресей рублі	+40,00%	(17.249)
	-29,00%	12.506

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға байланысты Компанияның негізгі мақсаты тұрақты несие төлеу қабілетін қамтамасыз ету және Компания қызметін жүргізу үшін капиталдың барабар деңгейі мен акционердің пайдасын барынша көбейту.

Компания капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Компания капитал құрылымын сақтау немесе өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерге капиталды қайтара алады немесе жаңа акцияларды шығара алады.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталатын жылдарда объектілерде, саясатта және капиталды басқару үдерістерінде өзгерістер болған емес.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанында Компанияда үлкен берешек сомасы болған жоқ. Компанияда есепті күнге берешектен асатын ақша қаражаттарының едәуір сомасы бар.

Қаржы құралдарының әділ құны

Ақша қаражаттарының, банктердегі депозиттердің, сауда және өзге де дебиторлық берешектің, байланысты тараптарға қарыздың, сауда және өзге де кредиторлық берешектердің, басқа да қаржылық міндеттемелердің теңгерімдік құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімділігіне орай шамамен олардың әділ құнына тең.